

ЗМІСТ

Засідання п'ятдесят друге, ранкове (Четвер, 17 січня 2019 року)

Прийняття Закону «Про соціальні послуги»	...4
Голосування щодо включення законопроектів до порядку денного сесії	...18
Внесення змін до:	
деяких законодавчих актів України щодо здійснення закупівлі продукції, робіт і послуг оборонного призначення за імпортом	...18
деяких законів України щодо підлеглості релігійних організацій та процедури державної реєстрації релігійних організацій зі статусом юридичної особи	...22
Заява фракції «Опозиційний блок» і групи «Партія «Відродження»	...32
Відхилення проекту Закону «Про вимоги до предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами»	...34
Рейтингове голосування щодо можливості розгляду законопроектів	...43

Відхилення проектів постанов:

«Про скасування рішення Верховної Ради України від 20 грудня 2018 року про прийняття в першому читанні за основу та в цілому проекту Закону «Про внесення змін до розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України щодо продовження заборони відчуження сільськогосподарських земель» ...44

«Про скасування рішення Верховної Ради України від 20.12.2018 про прийняття в цілому як закону законопроекту «Про внесення змін до розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України щодо продовження заборони відчуження сільськогосподарських земель» ...57

Виступ народного депутата України Княжицького М.Л. щодо рішення Конституційного трибуналу Республіки Польща ...69

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ П'ЯТДЕСЯТ ДРУГЕ

*Сесійний зал Верховної Ради України
17 січня 2019 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні колеги! Прошу заходити до залу, займати робочі місця та приготуватися до реєстрації.

Увімкніть систему «Рада».

У сесійному залі зареєструвалися 355 народних депутатів. Ранкове пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим.

Шановні колеги! Нагадую, що в понеділок я дав доручення членам Комітету з питань культури і духовності доопрацювати відповідно до зауважень та рекомендацій Європейського суду з прав людини законопроект [№ 4128-д](#) щодо підлеглості релігійних організацій та процедури державної реєстрації релігійних організацій зі статусом юридичної особи. Перекоаний, що сьогодні ми зобілізуємося і приймемо даний законопроект, адже цього потребує ситуація, яка склалася в Україні.

Повідомляю, у вівторок, 15 січня, у селі Брониці Камінь-Каширського району Волинської області місцевий священнослужитель УПЦ МП привіз автобус немісцевих осіб спортивної статури, які намагалися захопити приміщення сільської ради та перешкодити демократичному процесу переходу місцевої православної громади з Московського патріархату до Православної церкви України. Ці невідомі чоловіки утримували в заручниках голову та секретаря сільської ради. Сільську раду вдалося розблокувати лише після прибуття поліції на місце події. Це лише одна із ілюстрацій надважливості завдання, яке стоїть перед Верховною Радою України. Щодня десятки православних громад у різних куточках України заявляють про бажання вийти із залежності від релігійної організації, керівний центр якої розміщений у країні-агресорі.

Наше завдання як народних депутатів України – упорядкувати цей процес, не допустити будь-яких конфліктів у цьому питанні в Україні. Наш обов’язок як парламенту – докласти зусиль, щоб переходи відбувалися мирно, в цивілізований спосіб, на засадах демократичних принципів, щоб жоден суд не міг поставити під сумнів волю місцевої громади, щоб проплачені «тітушки» не могли зірвати вільне волевиявлення громадян. На це чекає вся Україна.

Нагадую, що це питання не лише релігійне, а й національної безпеки. Тож доведемо, що ми, колеги, відповідаємо масштабам викликів, які стоять перед країною. Переконаний, ви сьогодні підтримаєте мою ініціативу.

А зараз переходимо до продовження розгляду проекту Закону «Про соціальні послуги» ([№ 4607](#)). Я називатиму поправки, які були відхилені. Авторів поправок прошу приготуватися до дискусії.

На трибуну запрошується доповідач Максим Бурбак.

Поправка 466. Не наполягає.

Поправка 467. Не наполягає.

Поправка 468. Не наполягає.

Поправка 471. Не наполягає.

Поправка 473. Не наполягає.

Поправка 478. Не наполягає.

Поправка 479. Не наполягає.

Поправка 480. Не наполягає.

Поправка 483. Не наполягає.

Поправка 489. Не наполягає.

Поправка 493. Не наполягає.

Поправка 495. Не наполягає.

Поправка 496. Олена Сотник. Будь ласка.

СОТНИК О.С., секретар Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об’єднання «Самопоміч»). Дякую, пане головуєчий. Це остання поправка фракції «Самопоміч» – моя та народного депутата Семенухи. Ми не наполягаємо на поясненнях, чому її було відхилено. У поправці ми пропонували замінити рік вступу в дію закону на 2019 рік, але цю помилку технічно було виправлено.

Насправді я хочу сказати, що зараз у залі дуже мало людей, але дуже часто чуємо від народних депутатів і кандидатів у Президенти, що життя людей дуже складне, соціальна політика та соціальний захист на найнижчому рівні, людям треба допомагати. У сесійному залі майже немає політичної еліти, лідерів, щоб проголосувати за даний законопроект, щоб держава могла допомогти людям, які опинилися у складних життєвих обставинах (насилля, безробіття, безхатченки)...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте можливість завершити.

СОТНИК О.С. Ще раз повторюю, людей в залі, щоб проголосувати за цей, дійсно, важливий, комплексний, системний законопроект, над яким два роки працювали і громадськість, і члени комітету, і народні депутати, немає. Ось зараз ми й побачимо, хто, дійсно, за людей, а хто просто говорить і обіцяє.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Максиме.

БУРБАК М.Ю., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів та осіб з інвалідністю (одномандатний виборчий округ № 204, Чернівецька область, політична партія «Народний фронт»).* Я також хочу закликати голів усіх фракцій та груп, народних депутатів прийти до залу і проголосувати за цей базовий законопроект, яким визначатиметься система надання соціальних послуг в Україні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Олено, не наполягаєте на голосуванні? Ні. Дякую вам.

Поправка 497. Не наполягає.

Поправка 498. Не наполягають.

Поправка 505. Не наполягає.

Поправка 520. Не наполягає.

Поправка 521. Не наполягає.

Поправка 540. Не наполягає.

Поправка 548. Не наполягають.

Поправка 549. Не наполягають.

Поправка 550. Помазанов наполягає. Будь ласка.

ПОМАЗАНОВ А.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Моя поправка стосується «Прикінцевих положень». Думаю, комітет у даному питанні підготував, у принципі, оптимальний текст законопроекту. Переконалий, що той законодавчий акт, який спрямований виключно на поліпшення соціального становища наших громадян, – про надання соціальних послуг тим, хто, дійсно, опинився в дуже скрутних життєвих обставинах, над яким професійно командно працювали не один рік, незважаючи на ті недоліки, які є на сьогодні, можливо, технічні, але по суті, є безпрецедентним законодавчим актом, в якому враховані думки і позиції понад 70 відсотків народних депутатів, тобто майже всього парламенту. Це безпрецедентний факт. Тому єдиною перешкодою для прийняття даного законопроекту може стати відсутність народних депутатів у сесійному залі.

Я переконалий, що і кандидати в Президенти, і кандидати на майбутні парламентські вибори, і всі, хто, фактично, говорить про те, що підтримують соціальні гарантії наших людей, і ті, які, дійсно, підтримують, мають прийти до парламенту і виконати свій конституційний обов'язок – віддати за цей законодавчий акт голос «за».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Максиме Юрійовичу.

БУРБАК М.Ю. Дякую, шановний колего. Цей базовий документ розроблявся комітетом, до якого входять переважно члени коаліції, понад півтора року. Дякую депутатам усіх фракцій та груп, які долучилися до його доопрацювання до другого читання. Вважаю, що цей законопроект об'єднає сесійну залу і буде проголосований у другому читанні, адже це суттєвий документ, яким впроваджується система надання соціальних пільг усьому нашому населенню.

Тому ще раз прошу всіх голів фракцій, народних депутатів проголосувати за даний законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! У нас залишилося буквально кілька відхилених поправок, і за 5-7 хвилин будемо приймати рішення.

Прошу голів фракцій максимально змобілізувати народних депутатів України.

Прошу секретаріат Верховної Ради України зробити відповідне оголошення.

Поправка 551. Не наполягає.

Поправка 552. Не наполягає.

Поправка 553. Не наполягає.

Поправка 559. Не наполягають.

Отже, шановні колеги, ми завершили розгляд поправок до законопроекту. Зараз я надам 3 хвилини для заключного слова представнику комітету.

Хочу наголосити, що під час обговорення деякі поправки були відхилені, і перший заступник голови комітету наголосить, до яких із них необхідно повернутися, щоб законопроект був цілісний. Перед тим, як поставити законопроект на голосування, я поставлю на голосування пропозицію повернутися до тих поправок, які запропонує доповідач.

Колеги, прошу зайти до залу, зайняти робочі місця і приготуватися до голосування.

Максим Бурбак. Будь ласка, 3 хвилини.

БУРБАК М.Ю. Дякую, пане Голово. Шановні колеги! Учора за пропозицією народного депутата Оксани Продан було поставлено на підтвердження поправку 212, якою визначається 17 повноважень районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських рад міст обласного значення, рад об'єднаних територіальних громад у частині надання соціальних послуг. Провели перемовини, і Міністерство соціальної політики узгодило остаточний варіант цієї поправки.

У пані Оксани Продан були зауваження до пункту 13 даної поправки. Прошу поставити на підтвердження поправку 212 з урахуванням викладення пункту 13 цієї поправки в такій редакції: «Кількість

соціальних менеджерів, фахівців, які надають соціальні послуги, визначається Кабінетом Міністрів України». Прошу підтримати (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, узгодьте між собою цю позицію, щоб у нас не було непорозумінь.

Пане Максиме, лише до однієї поправки нам треба повернутися?

БУРБАК М.Ю. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, прошу заходити до залу і займати робочі місця. Нагадую, перед прийняттям законопроекту я поставлю на голосування пропозицію про повернення до цієї поправки (*Шум у залі*).

Колеги, узгодьте між собою, щоб позиція щодо даної поправки була об'єднуюча, щоб ви не розділилися щодо неї. Бо, я розумію, повернення до поправки і її підтримка є дуже важливими. Проведіть консультації, нехай короткі, але проведіть.

Нагадую, спочатку я поставлю на голосування пропозицію про підтримку поправки 212 у редакції, яку зачитав під стенограму Максим Бурбак, потім, як поправку буде підтримано, поставлю на голосування пропозицію про прийняття законопроекту в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок. Зрозуміло?

Будь ласка, заходьте до залу. Ми ще почекаємо 30 секунд, поки наші колеги проведуть консультації (*Шум у залі*).

Будь ласка, займайте робочі місця.

Хочу наголосити, що відразу після прийняття рішення щодо цього законопроекту, ми перейдемо до розгляду проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення закупівлі продукції, робіт і послуг оборонного призначення за імпортом». Надзвичайно важливий законопроект, норми якого лібералізують закупівлю продукції оборонного призначення та дадуть можливість Україні залучати нове сучасне озброєння для Збройних Сил України. Законопроект має небагато поправок, тому буду переконувати, щоб після голосування за законопроект № 4607 усі залишалися на робочих місцях.

Консультації завершилися, переходимо до прийняття рішення. Готові, так?

Наголошую, моя перша пропозиція буде підтримати поправку 212 у тій редакції, в якій озвучив її Максим Бурбак. Зрозуміло, так?

Отже, ставиться на голосування пропозиція про прийняття поправки 212 у редакції, озвученій представником комітету Максимом Бурбаком. Прошу всіх відповідально голосувати. Прошу підтримати. Голосуємо!

«За» – 167.

Очевидно, не всі розібралися.

Максим Бурбак. Будь ласка, 1 хвилина.

БУРБАК М.Ю. Шановні колеги! У поправці 212, яку вчора було поставлено на підтвердження і не підтримано, її зняли, визначалися всі повноваження районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських рад міст обласного значення, рад об'єднаних територіальних громад у частині надання послуг. Тобто вся суть даного законопроекту в цій поправці. У ній повністю виписані повноваження та відповідальність органів місцевого самоврядування і держави за фактичне надання соціальних послуг. Без цієї поправки законопроект не працюватиме. Після того, як учора зняли цю поправку, телефонували представники громадських організацій і казали: «Шановні, ви приймаєте документ, який не працюватиме».

Тому прошу всіх, зокрема колег із фракції Радикальної партії Олега Ляшка, які зараз можуть об'єднатися, проголосувати за дану поправку, щоб цей проект закону не був провалений.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, без цієї поправки законопроект буде вихолощений. Це єдина поправка, яка ставиться на підтвердження.

Колеги, увага! Зараз я ще раз поставлю на голосування пропозицію підтримати поправку 212 у редакції, озвученій доповідачем Максимом Бурбаком.

Не виходьте із залу! Зайдіть до залу і візьміть участь у голосуванні.

Колеги, припиніть дебати! Ми працюємо і рахуємо кожен голос.

Отже, ставиться на голосування пропозиція про повернення до поправки 212. Прошу проголосувати, прошу підтримати. Голосуємо!
«За» – 158.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 63, «Народний фронт» – 55, «Опозиційний блок» – 0, «Самопоміч» – 16, Радикальної партії Олега Ляшка – 3, «Батьківщина» – 0, «Воля народу» – 2, «Партія «Відродження» – 2.

Колеги, представник комітету стверджує, що без цієї поправки закон не працюватиме.

Є пропозиція комітету проголосувати поправку 212 без пункту 13 (*Шум у залі*).

Максим Бурбак озвучить компромісну пропозицію, яку має підтримати весь зал. Будь ласка, 1 хвилина.

БУРБАК М.Ю. Шановні колеги! Нам треба прийняти цей законопроект, адже він базовий, визначає систему надання соціальних послуг для всіх громадян нашої країни. Якщо є така позиція, щоб пункт 13 взагалі не враховувати, то ми згодні, щоб поправку 212 було враховано без пункту 13, до якого висловлюють зауваження деякі фракції. Головне, щоб цей законопроект був прийнятий сьогодні.

Тому прошу народних депутатів прийти до залу і проголосувати. У цьому законопроекті немає жодної політики, лише врегульовується питання надання соціальних послуг соціально вразливим верствам населення. Чому ви тут вбачаєте політику? Закон набере чинності з 1 січня 2020 року, тобто після виборів Президента України, після парламентських виборів. Якщо є зауваження, що це використовуватиметься як адмінресурс, це не так, бо не працюватиме до 2020 року. Припиніть політику!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, приймається позиція без пункту 13? Приймається. Отже, важливо, щоб ми змогли взяти участь у голосуванні.

Колеги, так виглядає, ніби ми змогли вийти на компромісну позицію – підтримати поправку 212 без пункту 13. Готові, так? Ця пропозиція виглядає об'єднуючою.

Прошу зайняти робочі місця і підготуватися до голосування. Дана поправка є визначальною для всього законопроекту.

Ставлю на голосування пропозицію про підтримку поправки 212 за виключенням пункту 13. Прошу голосувати. Голосуємо!

«За» – 179.

Покажіть по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 61, «Народний фронт» – 55, «Опозиційний блок» – 1, «Самопоміч» – 17, Радикальної партії Олега Ляшка – 17, «Батьківщина» – 5, «Воля народу» – 3, «Партія «Відродження» – 3, позафракційні – 17.

Пане Максиме, запропонуйте, як діяти далі. Можливо, ставити на голосування про прийняття законопроекту без урахування цієї поправки?

Колеги, ми узгоджуємо остаточні позиції. Комітет стверджує, що без цієї поправки закон не працюватиме.

Колеги, увага! Я ще раз провів консультації, комітет стверджує, що без цієї поправки закон не має жодного сенсу. Під загрозою прийняття надважливого законопроекту. Я пропоную дати по 1 хвилині фракціям, щоб обмінятися думками. Будь ласка, хто бажає виступити, підніміть руку.

Думку фракції «Опозиційний блок» висловить Михайло Папієв. Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Дякую. Шановні народні депутати України! Шановні телеглядачі, які дивляться трансляцію пленарного засідання! Знаєте, це дуже важливий законопроект, який взагалі формує систему соціальної політики в державі. Тому сам законопроект має бути прийнятий. Але ті суперечливі положення, які в ньому є, дозволяють нам запропонувати найкомпромісніший варіант – відправити його на повторне друге читання, бо без поправки 212 він не працюватиме, навіть, якщо прибрати пункт 13, все одно це не є законопроект, будучи комплексним, норми якого не суперечили б самі собі.

Тому давайте направимо законопроект на повторне друге читання, у нас є час, доопрацюємо і приймемо його в тому вигляді, щоб він працював на користь українців і наших українських сімей.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто вилучення пункту 13 не є вирішенням? Зрозуміло.

Позицію фракції «Батьківщина» висловить Олександра Кужель. Будь ласка.

КУЖЕЛЬ О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Хочу звернути увагу, що з 2014 року в цьому комітеті знаходиться системний законопроект щодо соціальних послуг, який я зареєструвала, але, на жаль, його не розглядали.

Найголовніше, що треба людям в отриманні соціальних послуг – це прозорість, а для нас як державників – це контроль, верифікація, що соціальні послуги отримують лише ті, кому це необхідно. У даному законопроекті ані першого, ані другого немає. Тобто його прийняття не погіршить і не покращить ситуації. Я погоджуюся з тим, що його треба доробляти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ваша позиція – відправити на повторне друге читання.

Позицію фракції «Самопоміч» висловить Олег Березюк. Будь ласка.

БЕРЕЗЮК О.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановні колеги! Закон «Про соціальні послуги» дуже потрібний країні. Насправді соціальні послуги в нормальних громадах працюють уже 10 років, не маючи якісної законодавчої бази.

Цей законопроект є простим, нормальним, чесним перед суспільством, і зал не голосує за нього не через те, що там треба якусь букву замінити, а через те, що йдуть торги між депутатами та урядом, який не дав грошей на їхній соціально-економічний розвиток, тобто не дав хабарі тим депутатам, які за гроші голосують за законопроекти.

Проект Закону «Про соціальні послуги» має бути сьогодні проголосований, немає сенсу в його неприйнятті. А уряд вам заплатить.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Найгірше те, що такі дискусії починаються саме тоді, коли треба приймати надважливі закони. Якийсь дивний збіг, що саме тоді і починаються вимоги щодо фінансових речей.

Від Радикальної партії є бажачі? Немає.

Позицію фракції «Народний фронт» висловить Андрій Помазанов. Будь ласка, 1 хвилина.

ПОМАЗАНОВ А.В. Фракція «Народний фронт». Знаєте, коли ми бачимо, як сьогодні половина, інколи більша частина певних фракцій не голосує за такий соціально важливий законопроект, ми розуміємо, що, дійсно, можуть іти торги.

Давайте пригадаємо, як учора ми почали розглядати цей надважливий законопроект: у залі майже не було депутатів, участь у голосуванні, в обговоренні поправок брали, фактично, лише 4-5 депутатів. Тобто вчора нікому нічого не було потрібно, крім окремих депутатів, які подавали поправки і цікавилися цим законодавчим актом, а сьогодні хтось влаштовує демарш: прийшли на роботу і показують своє «фе».

Давайте відкинемо якісь там грошові питання, відкинемо особисті образи і таке інше. Ми повинні проголосувати за цей законодавчий акт наперед, і не для цього скликання, не під ці шантажні дії, а на майбутнє, щоб люди, які перебувають у складному становищі, отримували соціальні послуги, соціальну допомогу від держави. Саме на це спрямований даний законопроект.

Тому треба всім консолідуватися, а тим, хто не голосуватиме за цей законодавчий акт, подумати, що в майбутньому буде на їхніх округах, що буде з ними як кандидатами.

Голосуємо «за»! Фракція «Народний фронт» підтримує законопроект стовідсотково.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто «Народний фронт» вважає, що приймати треба сьогодні.

Від фракції «Блок Петра Порошенка» до слова запрошується голова комітету Олександр Третяков. Будь ласка.

ТРЕТЬЯКОВ О.Ю., голова Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів та осіб з інвалідністю (одномандатний виборчий округ № 219, м. Київ, партія «Блок Петра Порошенка»). Дуже прошу проголосувати сьогодні за цей законопроект. Щоб закон запрацював, потрібно три-чотири місяці, протягом яких Кабінет Міністрів має підготувати всі необхідні підзаконні акти. Якщо сьогодні ми цього не зробимо, це може затягнутися на рік-два.

Прошу всіх членів фракції «Блок Петра Порошенка», яка сьогодні дає лише 60 голосів, дати, як завжди, 100-110 голосів, і законопроект пройде. Я підтримую те, про що сказав голова фракції «Самопоміч». На жаль, це абсолютна правда.

Колеги, прошу сьогодні проголосувати за даний законопроект. Там немає жодних підводних течій.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Представники всіх фракцій виступили?

Отже, колеги, ситуація така: дві фракції виступили з пропозицією направити законопроект на повторне друге читання, три фракції пропонують приймати його сьогодні. Але закон не діятиме без поправки 212.

Тому, колеги, я пропоную ще раз поставити на голосування поправку 212 без урахування пункту 13. Сподіваюся, ми її підтримаємо, потім перейдемо до прийняття самого законопроекту.

Прошу всіх зайняти робочі місця і приготуватися до голосування.

Ставиться на голосування поправка 212 без урахування пункту 13, як зазначив під стенограму Максим Бурбак. Прошу голосувати. Голосуємо!

«За» – 212.

Не встигли. Я бачив, що добігали.

Колеги, займіть робочі місця.

Зачитую по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 84, «Народний фронт» – 63, «Опозиційний блок» – 0, «Об'єднання «Самопоміч» – 17, Радикальної партії Олега Ляшка – 16, «Батьківщина» – 5, «Воля народу» – 3, «Партія «Відродження» – 4, позафракційні – 20.

Колеги, прошу всіх зайняти робочі місця і приготуватися до голосування, щоб встигли проголосувати. Думаю, ми зможемо знайти компромісну позицію. Зараз важливо всім бути на робочих місцях.

Шановні колеги, не ведіть, будь ласка, дебати під час прийняття законопроекту, а будьте на робочих місцях.

Ще раз ставлю на голосування поправку 212 без урахування пункту 13. Прошу всіх голосувати. Рахується кожен голос.

«За» – 214.

Голови фракцій, будь ласка, змобілізуйте народних депутатів, щоб під час голосування вони були на робочих місцях.

Бачу група депутатів не голосує, і я не розумію, чому. Це соціальний законопроект.

Будь ласка, займіть робочі місця. Я ще раз поставлю цю поправку на голосування.

Колеги, подивіться, кого немає поруч, і запросіть до залу. Усі на місцях? Щоб потім не казали, що не встигли.

Колеги, прошу повернутися з лож до залу.

Ставиться на голосування поправка 212 без урахування пункту 13. Прошу голосувати.

Колеги гуртом голосуємо. Підтримуємо! Голосуємо!

«За» – 213.

Колеги, мені залишається поставити на голосування пропозицію про прийняття в другому читанні. Якщо вона не пройде, тоді – на повторне друге. У мене як у Голови Верховної Ради України інших опцій уже немає.

Прошу показати по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 85. Ось тут заховані відповіді на всі питання – 85!

Колеги, зараз я поставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про соціальні послуги» (№ 4607) з урахуванням поправки 212, але за вилученням пункту 13. Якщо ця пропозиція не набере відповідної кількості голосів, поставлю на голосування

пропозицію про направлення на повторне друге читання. Хто не голосуватиме, нестиме відповідальність перед людьми, суспільством.

Зараз Максим Бурбак уточнить, як нам голосувати.

Будь ласка, пане Максиме.

БУРБАК М.Ю. Дякую, пане головуючий. Шановні колеги! Ми розглянули всі поправки, і, бачу, зовсім аполітичний законопроект набуває якогось забарвлення, йдуть якісь торги. Це неприпустимо!

Хочу озвучити рішення комітету про те, що комітет з метою узгодження норм законопроекту, з урахуванням проведеного обговорення та зауважень Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України пропонує прийняти законопроект в цілому з такими техніко-юридичними правками.

Перше. Статтю 7 викласти в такій редакції: «Система надання соціальних послуг – це правова основа, принципи, способи і форми надання соціальних послуг, сукупність суб'єктів, що взаємодіють на всіх етапах організації надання соціальних послуг».

Друге. В абзаці першому частини першої статті 14 слова «мають право делегувати» замінити словами «у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, можуть залучати».

Третє. Абзац шостий частини першої та абзац перший частини другої статті 14 виключити.

Четверте. У статті 15 слова «Реєстр соціальних послуг» замінити словами «Реєстр набувачів та отримувачів соціальних послуг».

П'яте. У частині першій статті 25 слова «на три роки» замінити словами «на один рік».

Шосте. Підпункт 3 пункту 4 «Прикінцевих положень» виключити.

Сьоме. Поправку 212 врахувати без урахування пункту 13.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, якщо зараз ми не проголосуємо, я поставлю на голосування пропозицію про направлення законопроекту на повторне друге читання. Давайте сконцентруємося. Ще раз: якщо законопроект не набере відповідної кількості голосів, ми його повернемо комітету на доопрацювання.

Прошу депутатів, які знаходяться в ложах, повернутися до залу і приготуватися до голосування. Нагадую, голосуємо не за поправки, а безпосередньо за законопроект. Прошу всіх бути на місцях і взяти участь у голосуванні.

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону «Про соціальні послуги» (№ 4607) з урахуванням поправок, які озвучив під стенограму перший заступник голови комітету Бурбак Максим Юрійович, та з урахуванням техніко-юридичних правок. Прошу всіх підтримати важливий соціальний законопроект. Голосуємо!

«За» – 222.

Колеги, я поставлю на повернення. Лише чотири голоси.

Не виходьте із залу, навпаки, заходьте. Важливий кожен голос.

Колеги, зараз я поставлю на голосування пропозицію про повернення до розгляду законопроекту № 4607.

Пані Оксано, пані Тетяно, колеги, давайте повернемося. Нам не вистачило для прийняття законопроекту як закону чотири голоси.

Прошу всіх приготуватися до голосування.

Ставиться на голосування пропозиція про повернення до розгляду проекту Закону «Про соціальні послуги» (№ 4607). Прошу голосувати. Голосуємо!

«За» – 226.

Рішення прийнято.

Прошу всіх не залишати робочих місць, а, навпаки, бути на місцях

Колеги, увага! Ставиться на голосування пропозиція про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону «Про соціальні послуги» ([№ 4607](#)) з урахуванням поправок, які озвучив під стенограму Максим Бурбак, та з урахуванням техніко-юридичних правок. Прошу дуже уважно голосувати. Кожен голос має значення. Голосуємо!

«За» – 230.

Рішення прийнято. Закон прийнятий.

Такий закон має об'єднувати зал, а ми його прийняли в такій гарячій дискусії.

Колеги, увага! Прошу всіх залишатися на робочих місцях. У порядку денному є два питання для включення до порядку денного та прийняття рішення, одне із яких ми розглядали у вівторок.

Отже, ставиться на голосування пропозиція про включення до порядку денного проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо безперебійного постачання електричної енергії суб'єктам господарювання, що надають комунальні послуги та коригування цін/тарифів на комунальні послуги» ([№ 9406](#)) та альтернативного законопроекту [№ 9406-1](#) та прийняття рішення щодо них. Цю пропозицію на засіданні Погоджувальної ради озвучив пан Андрієвський, і з цим звертається уряд. Прошу голосувати.

«За» – 215.

Ще раз ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного проектів законів № 9406 та № 9406-1 та прийняття рішення щодо них. Прошу голосувати.

«За» – 218.

Рішення не прийнято.

Ставиться на голосування пропозиція про включення до порядку денного проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині» ([№ 9461](#)) та альтернативного законопроекту [№ 9461-1](#) та прийняття рішення щодо них. Прошу підтримати. Голосуємо!

«За» – 203.

Рішення не прийнято.

Колеги, увага! Наступним до розгляду стоїть проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення закупівлі продукції, робіт і послуг оборонного призначення за імпортом» ([№ 9122](#)). Надзвичайно важливий законопроект, має дуже мало поправок.

До мене звернувся голова Комітету з питань національної безпеки і оборони Сергій Пашинський з проханням провести рейтингове голосування, щоб знати чи є голоси для розгляду цього законопроекту та прийняття рішення щодо нього, і якщо не буде, то перенести розгляд, бо ми не можемо поставити його під ризик. Але це той закон,

який дасть можливість забезпечити українські війська військово-технічною допомогою від передових країн світу.

Тому прошу зараз всіх сконцентруватися. Можна дуже багато в ефірах говорити про підтримку Збройних Сил України, але, власне, норми цього законопроекту дадуть можливість отримати Збройним Силам України невідкладну підтримку від наших ключових партнерів.

Усі на місцях, так?

Колеги, прошу взяти участь у рейтинговому голосуванні щодо розгляду проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення закупівлі продукції, робіт і послуг оборонного призначення за імпортом» (№ 9122). Прошу голосувати.

Колеги, патріоти, підтримаймо Збройні Сили України! Голосуємо!

«За» – 219.

Можемо входити в розгляд законопроекту.

Отже, вашій увазі пропонується розгляд проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення закупівлі продукції, робіт і послуг оборонного призначення за імпортом» (№ 9122). Друге читання.

Переходимо до обговорення. До доповіді запрошується голова Комітету з питань національної безпеки і оборони Пашинський Сергій Володимирович. Будь ласка.

ПАШИНСЬКИЙ С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Добрий день, шановні колеги! Прошу 2 хвилини уваги. Насправді це дуже простий законопроект. Згідно з чинним законодавством у нас суб'єкти державного оборонного замовлення (ДОЗ) внутрішні контракти самі заключають, а зовнішні, й досі так, як за радянських часів, – через так званий інститут спецекспортерів. Ні Міністерство оборони, ні його дочірні структури не можуть напряму отримати за кордоном зброю, військову техніку та спеціальне обладнання, оскільки є радянський атавізм.

Наші закордонні партнери не розуміють цього інституту узаконених посередників, і однією з умов, наприклад, отримання військово-технічної допомоги із США, а йдеться про 250 мільйонів доларів, які

вже виділені з американського бюджету, є приведення нашого законодавства до зрозумілих параметрів міжнародного законодавства.

Це дуже простий законопроект, норми якого надають суб'єктам державного оборонного замовлення, а саме Міністерству оборони, право бути суб'єктом господарювання і через уповноважених осіб або напяму підписувати міжнародні контракти. Законопроект був прийнятий Верховною Радою в першому читанні, погоджений з нашими закордонними партнерами, які збираються надавати нам військову допомогу.

До законопроекту від народних депутатів (Вінник, Голубов, Левус, Пастух, Ричкова, Левченко) надійшло 23 поправки, із яких за результатами розгляду враховано – 19, відхилено – 4.

Учора комітет одноголосно прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти цей законопроект у цілому в редакції комітету.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, наголошую, поправок небагато. Думаю, за 5-7 хвилин ми їх розглянемо.

Прошу заступника Голови Верховної Ради України Оксану Сироїд провести розгляд поправок.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги народні депутати! Переходимо до розгляду поправок, які були відхилені.

Поправка 4. Народний депутат Пастух не наполягає.

Поправка 14. Не наполягає.

Поправка 17. Не наполягає.

Поправка 18. Не наполягає.

Більше немає відхилених поправок, а решту поправок враховано.

Зараз я запрошую до слова голову комітету. Будь ласка, 2 хвилини.

Шановні колеги, прошу повернутися до залу пленарних засідань, оскільки через декілька хвилин будемо голосувати.

ПАШИНСЬКИЙ С.В. Дякую, пані Оксано. Я хочу звернутися до всіх народних депутатів. У нас є якісь свої політичні вподобання, розбіжності, симпатії, антипатії, але переконаний, ми всі розуміємо, що в умовах гібридної війни з Росією обороноздатність, постачання зброї та спеціального обладнання – це не та тема, щодо якої ми повинні дебатовати, робити демарші чи якісь інші блокуючі речі.

Дуже прошу всіх колег сконцентруватися та підтримати такий важливий і знаковий законопроект, спрямований на розширення нашої міжнародної співпраці.

Дякую, і сподіваюся на підтримку залу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ще раз прошу народних депутатів, яких немає в залі, повернутися до залу пленарних засідань, щоб взяти участь у голосуванні.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, колеги, обговорення завершено. Переходимо до прийняття рішення. Надважливий законопроект, який дає можливість забезпечити Збройні Сили України найсучаснішим озброєнням. Підтримка фронту, підтримка наших хлопців і дівчат на передовій залежить не від виступів в ефірах, на дебатах, а від прийняття нами рішення тут, у залі.

Колеги, будь ласка, займіть свої робочі місця, щоб ми не поверталися до розгляду цього законопроекту.

Прочу колег повернутися з урядової ложі до залу і зайняти робочі місця. Прошу всіх перейнятися відповідальністю прийняття даного законопроекту. Законопроект для фронту, для перемоги.

Не виходьте!

Пані Тетяно, пане Миколо, ми почекаємо вас.

Усі на місцях? Ще чекати?

Усі повернулися до залу і зайняли робочі місця, так? Переходимо до прийняття рішення.

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення закупівлі продукції,

робіт і послуг оборонного призначення за імпортом» (№ 9122) з урахуванням техніко-юридичних правок. Прошу голосувати. Прошу підтримати фронт і українську перемогу. Голосуємо відповідально за нашу перемогу.

«За» – 236.

Рішення прийнято. Закон прийнятий.

Вітаю, колеги!

Покажіть, будь ласка, як голосували за українську перемогу по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 91, «Народний фронт» – 66, «Опозиційний блок» – 0, «Об'єднання «Самопоміч» – 15, Радикальної партії Олега Ляшка – 19, «Батьківщина» – 9, «Воля народу» – 7, «Партія «Відродження» – 3.

Колеги, зараз переходимо до розгляду наступного питання порядку денного – проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» щодо зміни релігійними громадами підлеглості» ([№ 4128](#)) та законопроекту [№ 4128-д](#).

Прошу підтримати пропозицію про розгляд даного питання за скороченою процедурою. Голосуємо!

«За» – 149.

Колеги... (*Шум у залі*).

Ми вже увійшли в розгляд (*Шум у залі*).

Наполягаєте? Добре.

Колеги, прошу бути уважнішими.

Пане Артуре, уважніше... Ми вже увійшли в розгляд законопроекту, а зараз ставиться на голосування пропозиція про розгляд даного питання за скороченою процедурою.

Колеги, не бавтеся.

Прошу підтримати пропозицію щодо розгляду законопроекту за скороченою процедурою. Голосуємо!

Хлопці, а що ви робите?

«За» – 168.

Рішення прийнято.

До доповіді запрошується заступник голови Комітету з питань культури і духовності Єленський Віктор Євгенович (*Шум у залі*).
Доповідайте, будь ласка (*Шум у залі*).

ЄЛЕНСЬКИЙ В.Є., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановні... (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, не провокуйте знову конфлікту.
Почекайте, пане Вікторе.

Повідомляю, ми зайшли в розгляд питання, і до мене підійшли представники «Опозиційного блоку» з вимогою про оголошення перерви. Наголошую, це може відбутися лише після завершення розгляду питання. Свідомо провокується конфлікт, щоб потім сказати, що, мовляв, у залі відбулися непорозуміння під час розгляду таких важливих законопроектів. Не провокуйте конфлікту! Ви мене не спровокуєте! Вам не вдавалося цього робити ні до цього, ні зараз. Сядьте на робочі місця, зберігайте спокій і демократичні процедури.

Будь ласка, пане Вікторе, доповідайте.

ЄЛЕНСЬКИЙ В.Є. Шановні колеги! Законом України «Про свободу совісті та релігійні організації» передбачається право кожної громади бути підпорядкованою будь-якому центру, як в Україні, так і за її межами, і вільно змінювати свою релігійну підлеглість. Але в який спосіб це має бути зроблено, у законі не виписано. Це призвело до непорозумінь і судових процесів. Найбільш відомим із них є справа «Свято-Михайлівська парафія проти України». Зрештою, розгляд дійшов аж до Європейського суду з прав людини, який захистив право громади змінити релігійну підлеглість. Тоді ж міжнародна судова інстанція вказала українському законодавцеві на необхідність унормувати та прописати конкретніше відповідну процедуру.

У запропонованому нами законопроекті йдеться про те, щоб рішення щодо зміни релігійної підлеглості ухвалювалося на загальних зборах релігійної громади, підкреслюю, на загальних зборах релігійної громади, а не на місцевих референдумах, як нам це приписують з Москви. Рішення вважається правомочним, коли згідно зі статутом

релігійної громади самі збори є правомочними, і за наявності правомочності цих зборів дві третини проголосували за зміну релігійної підлеглості. Водночас, після того як релігійна громада ухвалила рішення про зміну своєї підлеглості, накладається мораторій на можливість відчуження її майна, допоки цю процедуру юридично не буде завершено. Також пропонуються зміни щодо процесу реєстрації та щодо уникнення так званої подвійної реєстрації, про що нас просили релігійні громади і релігійні організації.

Ще раз підкреслюю, норми законопроекту стосуються всіх релігійних громад, передбачається, що ті непорозуміння, які виникають під час зміни релігійною громадою своєї релігійної підлеглості, будуть великою мірою мінімізовані. Наразі ми реалізуємо статтю 18 Загальної декларації прав людини, якою надається право і визначається це право, як фундаментальне, для збереження релігійної свободи, зміни людиною релігійної підлеглості.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Від «Народного фронту» слово надається голові комітету Миколі Княжицькому. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановні колеги! Учора комітет досить довго та уважно розглядав цей законопроект. Метою його прийняття є не підігривання якійсь одній релігійній громаді, як би з симпатією ми до неї не ставилися, а запобігання конфліктам, які хочуть спровокувати в Україні. Адже сьогодні у зв'язку з активізацією релігійного життя, як ви знаєте, багато релігійних громад хочуть змінити конфесійну приналежність, а хтось, навпаки, не хоче її змінювати. Законом жодним чином це ефективно не регулюється, що призводить до знищення майна в храмах, конфліктів між громадами.

Даний законопроект підготовлений на основі рішень Європейського суду з прав людини, узгоджений з міністерствами, абсолютно коректний.

Дуже багато розсилається некоректних листів за фейковими підписами різноманітних відомих людей і представників громад з критикою законопроекту, але норми, які цитуються в цих листах, не відповідають тому, що написано в законопроекті, або якщо відповідають, то невірно тлумачать цей законопроект. Це один лист, який розсилається для того, щоб зірвати це, далі провокувати конфлікти в українському суспільстві.

Від імені фракції «Народний фронт», яка голосуватиме за цей законопроект, закликаю вас підтримати його за основу та в цілому, як рекомендує комітет, щоб поставити крапку з метою недопущення будь-яких конфліктів ані на заході, ані на сході України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від фракції «Самопоміч» слово надається Подоляк Ірині Ігорівні.

ПОДОЛЯК І.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»)*. Шановні колеги! Зараз найкращий час закрити гештальт між парламентом та громадянами України щодо питань, пов'язаних з церквою. Сьогодні, дійсно, держава, зокрема український парламент, має можливість вчинити гідно: дати людям, нашим співгромадянам, простий, надійний та зрозумілий інструмент для реалізації їхніх релігійних прав.

Фракція «Самопоміч» беззаперечно підтримуватиме законопроект № 4128-д (доопрацьований), який вчора на засіданні комітету був ухвалений більшістю, власне, для того, щоб зберегти в Україні спокій та цивілізований спосіб переходу і зміни релігійної підлеглих релігійними організаціями. Прошу всіх змобілізуватися та підтримати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від «Опозиційного блоку» виступає Вадим Новинський.

НОВИНСЬКИЙ В.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні колеги! Учора на засіданні Комітету з питань культури і духовності було ухвалено рішення терміново рекомендувати Верховній Раді України прийняти за основу та в цілому законопроект Віктора Єленського. Вважаємо, що для внесення законопроекту до сесійного залу не було жодних законних підстав та висновків Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України, не збиралася з цього приводу й Всеукраїнська рада церков та релігійних організацій.

Запропоновані зміни створюють суперечності в положеннях чинних статутів релігійних громад, деякі положення законопроекту просто неможливо буде реалізувати, а інші прямо створять перепони для релігійної діяльності та можуть бути підґрунтям для корупції.

Проте, як на мене, була необхідність допомогти Президенту Порошенку з його томос-туром, і тут, на жаль, політична доцільність знову перемогла законність.

Суть законопроекту – узаконити рейдерство храмів і майна канонічної Української православної церкви та під тиском правоохоронців і місцевої влади забезпечити масовий перехід парафій до новоствореної Православної церкви України.

Вкотре закликаємо правоохоронні органи, представників органів місцевого самоврядування не виконувати злочинних наказів, не втручатися в діяльність релігійних організацій і не закривати очі на порушення закону. Свідченням того, що законопроект є частиною передвиборчої кампанії Петра Порошенка, є те, що три роки з моменту реєстрації він не розглядався, а зараз, під час томос-туру Петра Порошенка, він вноситься до залу без належного розгляду і з порушенням законодавчих процедур.

«Опозиційний блок» наполягає на дотриманні законного розгляду законопроекту, а саме на включенні до нього поправок нашої команди. За Регламентом, якщо депутат заявляє, що до законопроекту є поправки та зауваження, Голова Верховної Ради України не має права ставити законопроект на голосування в цілому. У нас є такі поправки.

Закликаємо всіх народних депутатів, хто не хоче допомагати Петру Порошенку і його передвиборчій кампанії, хто розуміє, що прийняття цього законопроекту призведе до збільшення напруженості в суспільстві, не підтримувати цього законопроекту.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від «Блоку Петра Порошенка» виступає Спориш. Будь ласка.

Колеги, прошу заходити до залу. За кілька хвилин голосування.

СПОРИШ І.Д., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, партія «Блок Петра Порошенка»). Фракція «Блок Петра Порошенка». Вінниччина, виборчий округ № 15. Хто б що не казав у своїх виступах, звичайно, це зовсім не так. Цей законопроект ми всі повинні підтримати, бо його норми дають можливість кожній громаді брати участь у релігійному житті.

Я вам скажу, ще до Нового року в селі, де я проживаю, ми провели збори, на які прийшли майже всі мешканці села, і жодного голосу «проти» не було, всі без виключення проголосували за Українську православну церкву.

Думаю, прийняття цього законопроекту уможливить, дійсно, вільний, спокійний, без втручання політиків, перехід до Української православної церкви. Усі релігійні громади усвідомлять, що сьогодні ми маємо молитися за український народ і бути в Українській православної церкві. Прошу всіх підтримати даний законопроект.

Гадаю, що не лише фракція «Блок Петра Порошенка», а й всі інші фракції підтримають цей законопроект, норми якого є важливими для всіх релігійних громад України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, через 3 хвилини перейдемо до прийняття рішення. Закликаю всіх голів фракцій максимально зобілізувати депутатів у залі.

Прошу секретаріат Верховної Ради повідомити, що через 3 хвилини прийняття рішення.

Від Радикальної партії виступає Олег Ляшко. Будь ласка.

ЛЯШКО О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Радикальна партія. Наша команда послідовно підтримує всі рішення, які дозволять Україні отримати незалежну помісну церкву. Тому що Українська церква, українська мова, українська армія – це підвалини, фундамент незалежної держави. Але ми категорично заперечуємо проти того, що нинішня влада, Президент Порошенко перетворили питання церкви, питання томосу на принизливу, цинічну політтехнологію, щоб утриматися Порошенку в президентському кріслі. Уся країна бачить ці білборди Порошенка з томосом, як Президент Порошенко по всій країні їздить, проповіді у храмах читає. Я хочу Порошенку нагадати: Христос торговців виганяв із храмів. Шкода, що сьогодні немає людей, які вигнали б Порошенка з храму, коли він веде там політичну агітацію.

Історичне питання – отримання Українською церквою незалежності, отримання томосу – Петро Порошенко цинічно експлуатує і використовує, як декорацію до своєї виборчої кампанії.

Я хотів би нагадати всім священнослужителям, у тому числі й митрополиту Епіфанію, якого ми поважаємо, що до церкви ходять не лише виборці Порошенка, а й українці, незалежно від того, за кого голосують. Робити політику на історичних питаннях, на церкві, на томосі – це принижує церкву і ускладнює процес відновлення і становлення Української церкви.

Я радив би Президенту Порошенку замість поїздок з томосом, перекласти українською мовою Меморандум з Міжнародним валютним фондом (*Оплески*) і їздити з ним по Україні, показувати українцям, яке ярмо ви повісили на шию кожної людини: тарифи, принизливі ціни, принизливі зарплати і пенсії. Країні треба відновлення економіки, робочі місця, зарплати і пенсії. Країні треба незалежна Українська церква і чесна влада, яка не паразитуватиме на питаннях церкви і томосу, коли більше нічого іншого немає що сказати.

Я звертаюся до Петра Порошенка: припиніть нещадно і цинічно експлуатувати ці церковні питання!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу колег зайти до залу.

Колеги, нагадую, що питання надання томосу ми разом ініціювали тут, у цьому залі. Власне, волею українського парламенту питання ініційовано, але ми повинні пам'ятати, що і Президент Порошенко максимально долучився до того, щоб ми вийшли на це історичне рішення.

Колеги, вибори приходять і уходять, не пам'ятатимуть прізвища багатьох політиків, які є зараз у залі, а церква, якої чекали 300 років, залишиться однією із складових фундаменту Української держави. Давайте відставимо політичні дебати, будь-які політичні суперечки. Сьогодні наше історичне завдання – завершити той шлях, який ми розпочали в червні 2016 року. Відповідальність кожного – бути в залі, голосувати, щоб дати можливість українським громадам долучитися і виконати свою давню мрію, мрію дідів і прадідів, – долучитися до єдиної Української церкви.

Колеги, прошу зайти до залу. Через 2 хвилини – голосування.

Від фракції «Батьківщина» виступає Іван Крулько. Будь ласка, 2 хвилини.

КРУЛЬКО І.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Шановні українці! Для «Батьківщини» питання створення помісної православної церкви було програмове. Усі роки «Батьківщина» послідовно боролася за те, щоб в Україні була помісна православна церква із центром не в Москві, а в Києві. Тому ми як підтримували послідовно це питання, так і сьогодні підтримуємо даний законопроект, щоб громади могли вільно перейти до тієї конфесії, до якої вважають за потрібне. Безумовно, ми розуміємо, що в цьому законопроекті є юридичні нюанси, які потрібно уточнити до другого читання.

Щойно спікер парламенту нагадав, що 300 років Україна боролася за те, щоб у нас була своя Українська помісна православна церква. 300 років боротьби! Не місяць, не останній рік, не кон'юнктурно, використовуючи у виборчих кампаніях, а 300 років Україна за це боролася. З початку державної незалежності, коли дехто ходив до церкви, центр якої знаходиться в Москві, патріарх Філарет послідовно боровся за те, щоб ця церква постала, і вона таки постала.

Тому я хотів би сказати від імені фракції «Батьківщина»: припиніть використовувати кон'юнктурно новостворену Православну церкву України. Коли церква і новообраний предстоятель стають інструментом у передвиборчій кампанії, це їх дискредитує. За два місяці вибори закінчатся, церква для Української держави має залишитися на століття, навечно. Тому не можна з перших днів її створення дискредитувати її для виборів. Це треба припинити!

А Українській церкві бути! Бути нашої незалежності, бути нашої державності. Україна вистоїть! Усе пройде, і ці вибори пройдуть, а Українська церква мусить бути.

Голосуємо за Українську православну церкву, за те, щоб громади мали вільне право обирати конфесії, і припиняємо політичні спекуляції на фоні релігійності.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, переходимо до прийняття рішення. Прошу всіх бути на місцях. Громади дивитимуться на голосування кожного.

Поверніться, будь ласка, з лож до залу і будьте під час голосування на робочих місцях. Щодо цього питання не можна інтригувати. Прошу всіх бути на робочих місцях.

Отже, ставиться на голосування пропозиція комітету про прийняття за основу та в цілому проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо підлеглості релігійних організацій та процедури державної реєстрації релігійних організацій зі статусом юридичної особи» (№ 4128-д) з урахуванням техніко-юридичних правок. Прошу голосувати. Голосуємо, українці! Підтримуємо Українську церкву! Прошу голосувати. Кожен голос має значення.

«За» – 223.

Я повернуся. Бачу, що не встигли.

Прошу всіх взяти участь у голосуванні.

Львів'яни, як може бути, що вас немає в залі?

Отже, ставиться на голосування пропозиція про повернення до розгляду законопроекту № 4128-д. Прошу голосувати. Голосуємо!

«За» – 224.

Не встигли. Я зараз ще раз поставлю на повернення.

Покажіть по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 83, «Народний фронт» – 65, «Опозиційний блок» – 0, «Об'єднання «Самопоміч» – 15, Радикальної партії Олега Ляшка – 17, «Батьківщина» – 10, «Воля народу» – 4, «Партія «Відродження» – 1, позафракційні – 29.

Колеги, я прошу всіх бути на робочих місцях (*Шум у залі*). Кожен нестиме відповідальність за це голосування перед громадою.

Ставиться на голосування пропозиція про повернення до розгляду законопроекту № 4128-д. Прошу голосувати (*Шум у залі*). Прошу голосувати (*Шум у залі*).

Відійди від мене, нечисть! Відійди від мене! (*Шум у залі*).

Прошу голосувати за повернення до розгляду законопроекту. Голосуємо! Кожен голос має значення. Голосуємо уважно і відповідально.

«За» – 229.

Рішення прийнято. Повернулися.

Ставиться на голосування пропозиція комітету про прийняття за основу та в цілому законопроекту [№ 4128-д](#). Прошу голосувати, прошу підтримати.

Колеги, відповідальне голосування. Голосуємо уважно і відповідально. Голосуємо! Підтримаємо Українську церкву, українську традицію!

«За» – 229.

Рішення прийнято.

Друзі, вітаю з важливим історичним рішенням для Української церкви, Української держави, української ідентичності! Це було важливе, можливо, одне із заключних наших рішень на підтримку Української церкви. Дякую колегам усіх фракцій і груп, які взяли участь у голосуванні. Це поза політикою, це для України, задля Української держави.

Колеги, до президії надійшла заява від фракції «Опозиційний блок» і групи «Партія «Відродження».

Хто виступатиме? Вимагають реальної перерви.

Добре, я оголошу перерву, але це ставить під ризик розгляд інших законопроектів (*Шум у залі*).

Колеги, я змушений на вимогу фракції і групи оголосити перерву на 30 хвилин, а потім 12 година, і також перерва, тобто в залі збираємося о 12.30.

Але в нас повна концентрація. Колеги, може, ви зміните позицію? Ми просто розіб'ємо зал. Нехай хтось виступить від вас, заявить про вашу позицію, і все. Зараз ми маємо розглядати питання аграрної політики (*Шум у залі*).

Ні? Добре, оголошується перерва до 12.30. О 12.30 я всіх запрошую до залу для продовження нашої роботи.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Час, відведений для перерви, завершений. Я хочу вам нагадати, що в порядку денному є два надзвичайно важливих блоки питань: аграрної політики, до розгляду яких ми вже кілька разів не можемо дійти, та інформатизації. Першим я запропоную розглянути законопроект щодо аграрної політики, і проситиму вас проголосувати за його розгляд питання за скороченою процедурою. Тому що, якщо ми ввійдемо в повну процедуру, цілковито не зможемо розглянути інші питання.

Пане Олександрє, прошу підтримати скорочену процедуру розгляду питання аграрної політики, щоб ми встигли дійти до питання інформатизації. Сподіваюся, ми ще до обіду зможемо увійти в розгляд вашого законопроекту. Сьогодні весь зал налаштований проголосувати.

Прошу заходити до залу і займати робочі місця.

Прошу голів фракцій запросити депутатів до залу.

А зараз запрошую до виступу Долженкова, який виступить від фракції і групи, які вимагали перерви. Будь ласка.

ДОЛЖЕНКОВ О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні громадяни України! Я звертаюся до вас, оскільки тут ні до кого звертатися. Як свідчать результати попереднього голосування, коаліція проявила себе, як в 2014 році: виступила єдиним фронтом, підтримуючи ініціативи Президента, щоб

допомогти йому піарити самого себе під час його передвиборчої кампанії, так званого томос-туру.

Хочу наголосити, що відповідно до статті 35 Конституції держава гарантує, підкреслюю, гарантує свободу віросповідання, свободу сповідувати будь-яку релігію. Але це було до того часу, поки не прийшли до влади ці непрофесійні циніки, для яких немає нічого святого. Ви бачите, вони нічого не можуть продемонструвати. Ця коаліція – недокоаліція, юридичний статус якої є досить сумнівним, ніяких реформ не провела. Пенсійну, медичну, соціальну реформи завалили, але досягли одного – злиденності українського народу. Тепер залишається лише піаритися на мові, на армії, на вірі. Щойно вони пропіарилися на законопроекті, який стосується віри.

Про що законопроект, який щойно прийняли? Більшість голосуючих, навіть, не знала, за що голосувала. Законопроект [№ 4128](#) містить одну сторінку, а вони тишком-нишком, з порушенням Регламенту, протягуючи через профільний комітет, проголосували за законопроект [№ 4128-д](#). Хочу сказати, що автономність релігійної громади, визначення її приналежності є внутрішньою справою церковних, релігійних громад. Зараз вони цинічно, грубо, неконституційно, з грубим порушенням Регламенту, втручаються в зазначені питання і вказують про те, хто і як буде визначатися щодо підпорядкованості релігійних громад, їх приналежності до тієї чи іншої конфесії. Дуже багато закликів було про те, що це стосується всіх конфесій. Але ми знаємо, що це цілеспрямована дискредитуюча акція проти єдиної канонічної церкви – Української православної церкви.

Натомість хочу сказати, що були допущені грубі порушення Регламенту.

Перше. Головою Верховної Ради України було проігноровано нашу заяву, на подання якої ми як фракція маємо право.

Друге. Під час голосування були випадки неперсонального голосування.

Третє. Ми подали відповідний проект постанови про скасування результатів голосування.

Четверте, найголовніше. Ви, пане головуєчий, не мали права ставити на голосування пропозицію про прийняття цього законопроекту в цілому, оскільки в нашій фракції, зокрема, в мене, багатьох депутатів іншої фракції, були зауваження до цього проекту закону.

Я ще раз підкреслюю, сьогодні Верховна Рада України голосувала за доопрацьований варіант законопроекту, який з'явився на сайті сьогодні вранці.

Через те, що було грубо порушено Регламент, ми будемо звертатися до Конституційного Суду щодо визнання цього законопроекту неконституційним. А цей законопроект може покласти початок...

ГОЛОВУЮЧИЙ. 10 секунд.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Через те, що цей законопроект може спровокувати громадянський конфлікт, ми усією фракцією покидаємо цей зал, оскільки не хочемо бути співучасниками цього цинізму, який зараз... *(Шум у залі)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я не хочу вступати в релігійні дебати. Але хочу сказати, що за релігійними канонами на сьогодні в Україні є одна канонічна православна церква – Українська помісна автокефальна церква. І якщо ми вже говоримо про церковні канони, то в нас є лише одна церква розкольників, яка перебуває на канонічній території Української автокефальної православної помісної церкви.

Колеги, хочу наголосити: кожен має право на виступ, на висловлення своєї позиції. Сьогодні ми виконали обов'язок держави, щоб не допустити конфліктів, які, на жаль, провокують деякі люди, використовуючи церкву з політичних мотивів – мотивів агресії Російської Федерації. Щоб не допустити тих конфліктів, щоб був спокій, була злагода в суспільстві, щоб громадяни могли реалізовувати своє право, і був прийнятий цей, справді, історичний закон. І я ще раз вітаю весь зал з прийняттям цього закону! *(Оплески)*.

Колеги, прошу заходити до залу. Думаю, ми дамо раду працювати з українськими фракціями в парламенті.

Колеги, нагадую, щоб ми змогли ефективно пройти порядок денний, нам необхідно розглянути питання аграрної політики за скороченою процедурою. Я звертаюся до всіх фракцій: ви підтримуєте цю пропозицію?

Фракціїє «Батьківщина», ви підтримуєте скорочену процедуру? Підтримує.

Фракціїє Радикальної партії, ви підтримуєте скорочену процедуру?

Пане Галасюк, ми вчора говорили з вами. Підтримуєте?

Група «Воля народу», ви підтримуєте скорочену процедуру? Підтримує.

Фракціїє БПП і «Народний фронт», будь ласка, підтримайте скорочену процедуру.

Прошу всіх зайняти робочі місця і приготуватися до голосування.

Отже, на ваш розгляд пропонується проект Закону «Про вимоги до предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами» ([№ 4611](#)). Законопроект входить до пакета законів, спрямованих на виконання Україною Угоди про євроінтеграцію. Тому я прошу всіх об'єднатися і підтримати.

Ставиться на голосування пропозиція про розгляд даного питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

Колеги, прошу всіх, хто є в залі, бачу, є члени Комітету з питань європейської інтеграції, проголосувати за скорочену процедуру.

«За» – 132.

Не встигли.

На засіданні Погоджувальної ради щоразу голови комітетів доповідають, що вони не встигають розглядати свої законопроекти. Цей законопроект не є об'ємним, не є складним.

Колеги, ми надто затягнули час через оголошення перерви на вимогу фракції і групи. Тому я прошу зараз підтримати розгляд за скороченою процедурою.

Покажіть по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 55.

Пане Бакуменко, попрацюйте з фракцією.

«Народний фронт» – 49, «Опозиційний блок» – 0, «Об'єднання «Самопоміч» – 9, Радикальної партії Олега Ляшка – 2.

Колеги, підтримайте, будь ласка. Ми ж учора про це говорили.

«Батьківщина» – 7, «Воля народу» – 2, «Партія «Відродження» – 2.

Колеги, я відстоюю всі законопроекти однаково. Зараз я прошу всіх підтримати комітети з питань аграрної політики та земельних відносин і з питань європейської інтеграції.

Колеги, займіть робочі місця і приготуйтеся до голосування.

Ставиться на голосування пропозиція про розгляд законопроекту № 4611 за скороченою процедурою. Прошу голосувати. Голосуємо уважно. Кожен голос має значення. Голосуємо!

«За» – 148.

Я ще раз поставлю. Я бачу, дехто просто бавиться, виймають картки.

Бачу, заходять до залу депутати. Маємо в залі високий рівень концентрації, а отже, маємо шанс швидко пройти євроінтеграційні законопроекти.

Колеги, члени комітету, проведіть агітаційну роботу.

Члени аграрного комітету, з питань євроінтеграції, попросіть депутатів взяти участь у голосуванні.

Отже, ставиться на голосування пропозиція про розгляд євроінтеграційного законопроекту № 4611 за скороченою процедурою. Прошу всіх голосувати. Кожен голос має вагу. Голосуємо!

Радикальна партіє, підтримайте.

«За» – 160.

Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду. Запрошую до доповіді заступника міністра аграрної політики та продовольства Ковальову Олену Вікторівну. Будь ласка.

КОВАЛЬОВА О.В., заступник міністра аграрної політики та продовольства України. Шановний Андрію Володимировичу! Шановні народні депутати! Сьогодні ми просимо вас підтримати законопроект, який є цеглиною в єдиній системі забезпечення безпечності та якості харчових продуктів – від кормів до кінцевого продукту харчування.

Проект Закону «Про вимоги до предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами» розроблений відповідно до *DCFTA* з метою адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, зокрема, Регламенту (ЄС) № 1935 Європейського Парламенту та Ради про матеріали та вироби, призначені для

контакту з харчовими продуктами, та Регламенту Комісії (ЄС) № 450 про активні та «інтелектуальні» матеріали та предмети, призначені для контакту з харчовими продуктами. Що пропонується даним законопроектом?

Перше. Встановлення категоризації тих предметів і матеріалів, які можуть контактувати з харчовими продуктами.

Друге. Встановлення повноважень органів виконавчої влади: щодо впровадження вимог до даних предметів – МОЗ, щодо контролю за дотриманням законодавства – Держпродспоживслужба, формуються вимоги до ведення реєстру речовин, які можуть контактувати з харчовими матеріалами.

Проект даного законодавчого акта підтриманий комітетами з питань аграрної політики та земельних відносин і з питань європейської інтеграції, пройшов тривале обговорення в бізнесовому колі. Ми просимо прийняти його за основу.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

До співдоповіді запрошується заступник голови Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин Бакуменко Олександр Борисович. Будь ласка.

БАКУМЕНКО О.Б., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановний пане головуєчий! Шановні колеги! Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин на своєму засіданні 6 вересня розглянув проект Закону «Про вимоги до предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами» (№ 4611), поданий Кабінетом Міністрів, і ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти його за основу.

Хочу наголосити, що це надзвичайно важливий євроінтеграційний законопроект, включений до дорожньої карти євроінтеграційних проектів, покликаний гармонізувати українське законодавство із законодавством Європейського Союзу у сфері безпечності харчових продуктів.

Метою цього законопроекту є встановлення правових та організаційних засад обігу предметів і матеріалів, призначених для безпосереднього або опосередкованого контакту з харчовими продуктами.

Законопроектом пропонується:

встановити загальні та специфічні вимоги до обігу предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами, в тому числі активних та інтелектуальних предметів та матеріалів;

запровадити Державний реєстр речовин, дозволених для використання у виробництві предметів та матеріалів, Державний реєстр речовин, що можуть входити до складу активних предметів та матеріалів і визначити процедуру включення та виключення речовин з такого списку;

встановити вимоги до маркування предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами.

Реалізація законопроекту сприятиме підвищенню рівня захисту здоров'я та інтересів споживачів, їх поінформованості про вплив та якість матеріалів.

Шановні колеги! Прошу вас підтримати рішення комітету прийняти законопроект № 4611 за основу.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Від «Блоку Петра Порошенка» виступає Порошенко Олексій Петрович.

ПОРОШЕНКО О.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 12, Вінницька область, партія «Блок Петра Порошенка»). Прошу передати слово Заболотному Григорію Михайловичу.

ЗАБОЛОТНИЙ Г.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Дякую, Олексію Петровичу, за передане слово, за можливість висловитися щодо законопроекту, який ми зараз розглядаємо.

Шановні колеги! Ми декілька разів розглядали даний законопроект на засіданнях комітету і прийшли до висновку, що його терміново треба вносити до сесійного залу, проголосувати за нього 226 голосами, тим самим підтвердити те, що Україна на сьогодні готова експортувати велику кількість сільськогосподарської продукції на європейські і світові ринки, а не бути експортером в основному сировини, як це відбувається й досі. Тобто щоб експортувати готову продукцію, напівфабрикати, нам потрібен цей закон, як повітря. Нам потрібно обов'язково переконати європейські країни в тому, що наша країна цивілізована, високоорганізована, високотехнологічна, дає продукцію на експорт високої якості з гарантованими для людей правами про те, що це продукція передається, продається, перевозиться у безпечних тарових матеріалах.

Це надзвичайно важливий, але водночас і дуже простий законопроект. Я як заступник голови Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин прошу вас, шановні колеги, підтримати даний законопроект і проголосувати «за».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я ще раз наголошую, що це євроінтеграційний проект. Усі фракції, які є в залі, у своїх програмних виступах підтримують євроінтеграцію. У нас буде ще буквально один або два виступи.

Прошу депутатів зайти до залу, через кілька хвилин – голосування.

Колеги, прошу максимально змобілізуватися. Подивіться, кого немає, і запросіть до залу.

Зараз від фракції «Батьківщина» до слова запрошується Вадим Івченко. Будь ласка, 2 хвилини.

ІВЧЕНКО В.Є., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановний Андрію Володимировичу! Андрію Володимировичу, я вважаю, було б правильно і доцільно почати розгляд питань аграрної політики з розгляду проекту постанови через яку заблоковано підпис закону щодо продовження мораторію на один рік. Ви давали

доручення регламентному комітету, і сьогодні у вашому праві запитати, чи проводив він учора засідання. Сьогодні ви маєте поставити цей проект постанови на голосування, щоб дати, врешті-решт, сигнал від парламенту. Бо в нас постійно виходить так, що наче й закон прийнятий, але не підписаний Головою, і цю ситуацію деякі наші колеги розганяють через Інтернет, Фейсбук неправдиву інформацію, використовуючи в тому числі й виступи депутатів, керівників фракцій. Це перше.

Друге. Цим законопроектом врегульовується питання контакту харчових продуктів з предметами, матеріалами, які можуть впливати на їх якість і безпечність, а не упаковки. При цьому хочу сказати, що якщо будуть введені ті норми в обіг, то, фактично, під час їх реєстрації немає можливості перевірити, чи відбуватиметься в цьому контексті здорожчання продуктів харчування для споживачів.

Тому фракція «Батьківщина» утримується від підтримки даного законопроекту. Ми не бачимо фінансового обґрунтування того, що прописано в цьому законопроекті. Тут вводяться терміни, їх визначення, обов'язковість реєстрації допоміжних матеріалів, відповідальність, підстави проведення державної реєстрації, і все. Чотири сторінки, і жодного питання щодо упаковки, екологічності, впливу на якість і безпечність продуктів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Вадиме, ви член комітету, і, очевидно, брали участь у підготовці даного законопроекту. Я сподівався, що у вас спільна позиція з комітетом.

З приводу проектів постанов, на яких щойно наголосив депутат. Повідомляю, що за моїм дорученням регламентний комітет розглянув проекти постанов, вони в мене ось тут. Ви знаєте, що згідно з Регламентом я можу поставити на голосування проекти постанов у будь-який момент. Я вам обіцяю, що ми їх розглянемо, швидше всього, сьогодні або завтра, але обов'язково розглянемо. Я чекаю найслухнішого моменту, якщо ви мене правильно розумієте, коли я побачу, що в залі мала мобілізація, я одразу поставлю на голосування. Проекти ось поруч, і, як тільки буде момент, я їх обов'язково поставлю. Тут немає жодної інтриги, вони будуть розглянуті, закон буде мною підписаний і відправлений Президенту.

Наразі давайте підтримаємо євроінтеграційний законопроект хоча б тому, що він необхідний для євроінтеграції. Це буде ще одним сигналом, що український парламент іде тим шляхом. Ви кажете, він недосконалий. Можливо, недосконалий, але це буде важливий знак для них.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Він не відповідає нашому законодавству.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, пропонується прийняти лише за основу. Ми зможемо доопрацювати.

Колеги, я звертаюся зараз до «Батьківщини» і Радикальної партії, я не хотів би, щоб виглядало так, ніби роботу парламенту заблоковано через те, що одна фракція покинула зал. Це неправильно.

Тому я прошу колег зайти до залу.

Чи є ще бажані виступити щодо цього законопроекту? Немає. Тоді прошу зайти до залу і приготуватися до голосування.

Колеги, прошу зайняти робочі місця.

Прошу голів фракцій запросити депутатів до залу.

Я звертаюся до народних депутатів, які є в ложі...

Колеги, давайте, щоб я не називав прізвищ.

Пані Ірино, пані Ольго...

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Давайте інші варіанти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Інших варіантів немає. Ми ввійшли в розгляд і маємо його завершити.

Пані Ольго, ви підтримуєте цей законопроект чи ні? Ні, так?

Колеги, лише за основу. Ми зможемо доопрацювати.

Отже, ставиться на голосування пропозиція комітету про прийняття за основу проекту Закону «Про вимоги до предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами» (№ 4611).

Колеги, євроінтеграція – це не виступи на телебаченні, а робота в залі.

Прошу всіх зайняти робочі місця і проголосувати. Голосуємо! Підтримуємо за основу.

«За» – 165.

Дві фракції не голосують.

Пане голово комітету, дві фракції не голосують. Я поставлю на повернення, але дві фракції мінус.

Колеги, можливо, ви підтримаєте пропозицію про направлення до комітету на доопрацювання? Підтримаєте? Давайте зараз я поставлю на повернення до розгляду, і, якщо не буде голосів, в комітет на доопрацювання.

Прошу зайти до залу, зайняти робочі місця і приготуватися до голосування.

Хто підтримує пропозицію про повернення до розгляду законопроекту № 4611, прошу проголосувати. Голосуємо!

«За» – 174.

Колеги, наступна пропозиція повернути комітету на доопрацювання. Давайте навколо неї сконцентруємося, щоб не завалити євроінтеграційного законопроекту.

Колеги, будь ласка, зайдіть до залу. Я прошу всіх підтримати цю пропозицію.

Колеги, пропозиція повернути комітету на доопрацювання, можливо, буде об'єднуючою. Сам факт, що ми можемо провалити євроінтеграційний законопроект, буде поганим сигналом і поганим знаком.

Колеги, прошу всіх об'єднатися навколо пропозиції про повернення комітету.

Отже, ставиться на голосування пропозиція про повернення комітету на доопрацювання проекту Закону «Про вимоги до предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами» (№ 4611). Прошу голосувати. Кожен голос має значення. Голосуємо! Це компромісна позиція. Голосуємо!

«За» – 181.

Колеги, ставиться на голосування пропозиція про повернення суб'єкту права законодавчої ініціативи законопроекту № 4611 на доопрацювання. Прошу голосувати. Голосуємо!

«За» – 178.

Рішення не прийнято.

На жаль, немає достатньої кількості голосів. Законопроект відхилений.

Колеги, увага! Я прошу всіх бути зараз у залі, щоб ми провели рейтингове голосування, щоб дізнатися чи можемо ми розглядати два наступних питання аграрного блоку, і не поставили їх під ризик. Прошу всіх приготуватися до голосування.

Наступний проект закону також євроінтеграційний, рекомендується як першочерговий комітетами з питань аграрної політики та земельних відносин і з питань європейської інтеграції. Можливо, він об'єднає зал.

Колеги, прошу взяти участь у рейтинговому голосуванні, щоб знати, чи можемо входити в розгляд проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ідентифікації та реєстрації тварин» ([№ 9022](#)). Прошу голосувати. Голосуємо!

«За» – 172.

Давайте подивимося по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 69, «Народний фронт» – 55, «Опозиційний блок» – 0, «Об'єднання «Самопоміч» – 17, Радикальної партії Олега Ляшка – 1, «Батьківщина» – 6, «Воля народу» – 3, «Партія «Відродження» – 3, позафракційні – 18.

Колеги, прошу взяти участь у рейтинговому голосуванні щодо розгляду проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою» ([№ 6355](#)) і законопроекту [№ 6355-1](#). Прошу голосувати. Голосуємо!

«За» – 164.

Немає голосів. Голова комітету просить перенести розгляд питань аграрної політики на наступний пленарний тиждень. Дуже шкода. У нас це вже двічі чи тричі таке відбувається.

Колеги, увага! Я хочу провести ще одне рейтингове голосування для вивчення ситуації.

Наступними у порядку денному стоять законопроекти «Про електронні комунікації» ([№ 3549-1](#), [№ 3549-3](#), [№ 3549-4](#)). Я проведу рейтингове голосування, щоб бачити готовність до їх розгляду.

Колеги, наголошую, це одне із ключових питань не лише для ІТ-розвитку, а й для розвитку української економіки. Прошу всіх бути небайдужими під час голосування. Прошу підтримати, щоб ми побачили ситуацію щодо наявності голосів.

Колеги, прошу всі фракції, які є в залі, об'єднатися і взяти участь у рейтинговому голосуванні щодо розгляду законопроектів «Про електронні комунікації» (№ 3549-1, № 3549-3, № 3549-4). Прошу голосувати. Голосуємо!

Учора всі фракції обіцяли підтримати.

«За» – 170.

Шановні колеги, ситуація в залі нестабільна.

Колеги, увага! Згідно з Регламентом я маю право в будь-який момент поставити на розгляд проекти постанов про скасування рішень. Оскільки була вимога народного депутата Вадима Івченка про те, щоб невідкладно розглянути проекти постанов про скасування рішення Верховної Ради України щодо продовження мораторію на землю, я, виконуючи вимогу народних депутатів, щоб розблокувати роботу Верховної Ради, переходжу до розгляду цих проектів постанов. Сподіваюся, щойно ми їх розглянемо, зал одразу ефективно і дієво запрацює, і питання інформатизації ми зможемо розглянути і дати позитивне рішення щодо нього на вечірньому засіданні.

Пане голово Комітету з питань інформатизації та зв'язку, ви зможете промоніторити ситуацію, щоб ми розуміли, чи маємо шанс розглянути на вечірньому засіданні ваше питання? Будь ласка.

Отже, переходимо до розгляду проекту Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України від 20 грудня 2018 року про прийняття в першому читанні за основу та в цілому проекту Закону «Про внесення змін до розділу Х «Перехідні положення» Земельного кодексу України щодо продовження заборони відчуження сільсько-господарських земель» ([№ 9355-П](#)).

Нагадую, проект розглядається за скороченою процедурою, без окремого голосування.

До доповіді запрошується ідеолог скасування мораторію і великий ідеолог того, щоб був ринок землі, в чому я його підтримую, народний депутат України Мушак Олексій Петрович. Будь ласка.

Прошу привітати пана Олексія (*Оплески*).

МУШАК О.П., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Велике спасибі, пане головуєчий. Шановні колеги, я радий вас усіх вітати! Сьогодні ми будемо розглядати питання щодо скасування рішення щодо продовження заборони відчуження сільськогосподарських земель. 17 днів не продовжувався мораторій, бо я разом з колегою Пинзеником ми його заблокував.

Знаєте, зараз ми можемо почати говорити про ринок землі, але я почну з іншого. В Україні побудовано велику кількість аеропортів: «Полтава», «Миколаїв», «Львів», «Херсон», «Вінниця», «Умань», «Чернівці». Де ці всі араби, китайці, євреї, інші люди, які повинні були скупити нашу землю? Чому їх немає?

У мене запитання до Олега Валерійовича (*Оплески*). До речі, де він? Чому ці люди не приїхали в Україну і не викупили останній наш скарб?

Запитання до Юлії Володимирівни (*Оплески*). Також, де вона? Чому олігархи не викупили за ці 17 днів жодного гектара української землі? Як так сталося? А відповідь проста: насправді, останні 10 років ніякої потреби у продовженні мораторію не було (*Оплески*). Усі голосування щодо продовження мораторію – це голосування лише для того, щоб заборонити українцю, навіть, думати, що він має право. Тому що, якщо українець матиме економічне право, він стане багатим. Якщо він стане багатим і з правом, йому не потрібні такі політики, які торгують лише соціальними подачками (*Оплески*) і розмовами про те, що після їх приходу до влади щось зміниться на краще. Якщо українець багатий і з правами, ви, політики вчорашнього дня, йому не потрібні.

Тому, шановні колеги, смерть мораторію! Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До співдоповіді... (*Шум у залі*).

Ваш проект постанови наступний. Ми їх окремо розглядаємо. Читайте, пане Вікторе, Регламент.

До співдоповіді запрошується перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України Пинзеник Павло Васильович. Будь ласка.

ПИНЗЕНИК П.В., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановні колеги! Моя доповідь стосується двох проектів постанов: за авторства народного депутата Мушака і за авторства народного депутата Віктора Михайловича Пинзеника.

Комітет на своєму засіданні 16 січня розглянув проект Постанови Верховної Ради України «Про скасування рішення Верховної Ради України від 20 грудня 2018 року про прийняття в першому читанні за основу та в цілому проекту Закону України «Про внесення змін до розділу Х «Перехідні положення» Земельного кодексу України щодо продовження заборони відчуження сільськогосподарських земель» (№ 9355-П), внесений народним депутатом Олексієм Мушаком, та проект постанови [№ 9355-П1](#), внесений Віктором Михайловичем Пинзеником.

Присутній на засіданні комітету автор проекту постанови № 9355-П народний депутат Олексій Мушак звернув увагу на факти неособистого голосування народних депутатів за прийняття проекту закону в цілому, відображені на відео, яке він запропонував комітету під час розгляду питання.

Народний депутат Віктор Михайлович Пинзеник у пояснювальній записці до поданого проекту постанови № 9355-П1 також обґрунтував необхідність скасування відповідного рішення Верховної Ради України через неособисте голосування народних депутатів з посиланням на статтю 47 Регламенту Верховної Ради України.

Члени комітету зауважили на неодноразово висловленій правовій позиції комітету щодо неособистого голосування народними депутатами України на пленарних засіданнях Верховної Ради України, яке регулюється положеннями статті 47 Регламенту. У своїх висновках на проекти постанов про скасування рішень Верховної Ради України комітет зазначив, що встановлення факту неособистого голосування

народним депутатом не розглядається комітетом. Це питання має бути порушене і вичерпане безпосередньо під час розгляду законопроектів.

Керуючись частиною восьмою статті 48 Регламенту Верховної Ради України, комітет ухвалив висновок на два згадані проекти постанов і пропонує Верховній Раді України визначитися щодо їх прийняття чи відхилення шляхом голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу записатися на виступи від фракцій.
Від фракції «Самопоміч» виступає Олена Сотник. Будь ласка.

СОТНИК О.С. Шановні колеги! Я продовжу те, про що сказав Олексій. Крім того, що не відбулося колапсу, ми ще дуже добре знаємо, що весь цей мораторій – це велика профанація. У Земельному кодексі чітко записано, що ринок землі відкриється тоді, коли з'явиться спеціальний закон. Звичайно, всі говорять, що ринок землі коли-небудь буде потрібен, але чомусь жоден уряд, жодна політична сила на сьогодні не запропонувала, а як це має відбуватися. Чому? Тому що, якщо в наступні вісім років у нас відкриється ринок землі, Україна і українці отримають 50 мільярдів доларів (*Оплески*), а це означає, що українець, дійсно, стане багатим. Українець (!), а не олігархи, ті, хто тримає агрохолдинги. Це перше.

Друге. Кажуть, іноземці скуплять землю. А ви знаєте, що за багатьма агрохолдингами насправді стоять іноземні компанії? Але це нікого не хвилює.

Третє. Що сьогодні роблять агрохолдинги? Орендують цю землю у людей за копійки. Це означає, що простий українець бідніє, а агрохолдинги, витрачаючи менше коштів за оренду, збагачуються. Їм ринок землі не вигідний, тому що, якщо він відкриється, їм доведеться платити реальну ціну за цю землю.

Хочу сказати, хто не підтримує цивілізоване введення ринку землі в Україні, той не підтримує права власності кожного українця, свободи кожного українця. Тому що земля – це наше невід'ємне право, наша свобода. І ті, хто не підтримує багатства кожного простого українця, а підтримує олігархів і агрохолдинги, знищують цю землю, не ставляться до неї дбайливо, бо це не їх земля. Вони сьогодні заробили, завтра пішли, а українцям потрібна їх земля, ринок землі і чесна ціна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Від фракції «Блок Петра Порошенка» виступає Барна Олег Степанович. Будь ласка.

БАРНА О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (одномандатний виборчий округ № 167, Тернопільська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Слава Ісусу Христу! Я зараз виступатиму не від фракції, а від себе особисто. Кожен має право на особисту думку. Хочу звернутися до всіх. Перед тим, як знімати мораторій на землю, ми повинні, принаймні, погодити і прийняти закон про обіг землі. Чому, не маючи такого закону, ми вже говоримо про продаж землі? Очевидно, треба звернути увагу на те, що багатство українського селянина і українського села має починатися не з продажу землі, а з розвитку дрібного фермерства, середнього сільського господарства, створення робочих місць.

Учора була цікава зустріч з представниками Світового банку. Їхня позиція щодо кредитування – лише за умови ринку землі, і лише великих площ, – приводить до однієї думки, що ці світові фінансові клани не сприяють виконанню своїх функцій у розвитку економіки, допомозі Україні, їхня мета – виключно скупка землі. І коли кажуть, що з ринком землі підніметься вартість землі... Шановні, вчіть економіку, бо ви загралися в продажність агентів зовнішнього впливу, працюєте не на українців. Вартість землі залежить не від ринку, а від благополуччя населення, наскільки населення багате в загальному.

Тому я хочу сказати таке. Ми повинні прийти до тієї думки, що земля для українців значно більше, ніж товар! А якщо ви її прирівнюєте до купівлі-продажу машин, квартир, то я не здивуюся тому, що ваші моральні цінності можуть опуститися до продажу дружин, дітей, ЛГБТ і таке інше, до чого ви ведете.

Моя позиція полягає лише в тому, що земля в Україні повинна служити для добробуту простих українців, має давати їм роботу, відповідно збагачувати громади. Земля є колискою України, українське село повинно існувати. Допоки не будуть сформовані цивілізовані способи ринку землі, про продаж не може бути й мови.

За українську землю! За Україну! Слава Україні!

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Від фракції «Батьківщина» виступає народний депутат Кириленко.

КИРИЛЕНКО І.Г., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги! Дорогі друзі! Перші слова, які скажу: ринку землі бути, однозначно! Раніше чи пізніше, але бути. Єдина умова – довіра, а це проблема, яка сьогодні є в країні. За 25 років реформ, коли їх починали, ми були в двадцятці найрозвинутіших країн світу, подивіться статистику, а зараз в двадцятці, але в другій сотні.

Яка реформа вдалася, пішла на користь людям? У перші роки незалежності ми оголосили, що пориваємо з командно-адміністративним минулим, переходимо на ринкові рейки. Перше, що треба зробити, – приватизацію. Хіба думали батьки цієї реформи, як це все обернеться? Благими намірами, і далі за текстом.

Приватизували п'ять шостих національного багатства, а виручили 11 мільярдів доларів. Це багато чи мало? «Криворіжсталь» показала масштаб грабунку країни, коли її, по суті, подарували, а потім Юлія Тимошенко добилася переприватизації, і народ подивився масштаби афери цієї реформи. Перемножте оту цифру в економічному потенціалі «Криворіжсталі» (сировинне підприємство) – 0,7 відсотка. Задача для третього класу з х. Якби ми приватизували так, як «Криворіжсталь», країна отримала б 500 мільярдів доларів, а не 11. Народ знає це? Знає.

Побільше банків. Зробили реформу в банківській системі – утворили понад 200 банків. Друзі, за 15 років гривня впала в 15 разів. Лише в Зімбабве і Венесуелі так обвалилася національна валюта. Німці приїхали і сказали: «Друзі, у вас багато банків, але ви не банківська країна, бо немає банківських грошей. Є гроші населення, а це дуже ризиковано». Правильно, за 15 років люди втратили за купівельною спроможністю 4 трильйони.

Люди добрі, залишилася ще одна масштабна реформа, яку треба завершити. Друзі, якщо не виходить, давайте запитаємо народ – національне багатство. Коли народ про це скаже, тоді й зробимо цю реформу. Давайте проведемо референдум. А загалом, не з нашим щастям, бо довіра до нас дуже-дуже низька, народ дуже-дуже сумнівається, що тут буде все чесно.

Тому давайте завоюємо довіру, дійсно, приймемо всі ті закони, які розблокують ринок, і потім підемо до людей з чесною позицією. Середня ціна землі в Європі 7 тисяч євро. Давайте встановимо індикативну ціну – 7 тисяч євро, і з цього почнемо. Тоді буде чесно і прозоро (*Оплески*).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Хто виступатиме від фракції «Народний фронт»?

Андрій Іванчук. Будь ласка.

ІВАНЧУК А.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановна пані головуюча! Шановні народні депутати! Фракція «Народний фронт» не підтримує того, що таке серйозне питання, як українська земля, перетворюється на якусь смішну історію. Сміятися не треба! В українському парламенті повинен з'явитися законопроект, яким буде запропоновано, який ринок землі потрібен Україні, і тоді в цьому залі буде професійна дискусія. Це повинен зробити або уряд України, або, я звертаюся до пана Олексія Мушака і до всіх шановних членів Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин: шановні друзі, це ваш обов'язок, як фахівців з цього питання, вивчити міжнародний досвід і запропонувати спільний комітетський законопроект, якщо уряд не справляється, щоб ми могли поговорити в українському парламенті про те, хто може бути власником землі – українці чи іноземці, чи мають доказувати, де вони взяли кошти, показувати джерело, який максимальний банк землі повинен бути сконцентрований в одних руках і таке інше. Але коли ми говоримо про мораторій, про те, чи за, чи проти, ми обманюємо не лише українське суспільство, а вже,

навіть, один одного, тому що не маємо про що говорити, за що ми і проти чого, а лише ділимося і сваримося.

Давайте, шановні друзі, внесемо законопроект, норми якого дадуть відповіді на всі ці питання цивілізовано. Польська модель, німецька – неважливо, але в цьому залі ми знайдемо більшість під ті чи інші норми, і українці будуть вільно розпоряджатися своєю землею.

Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧА. Від фракції «Опозиційний блок» виступає народний депутат Папієв.

ПАПІЄВ М.М. Шановні народні депутати України! Я звертаюся до головуючої з пропозицією все-таки повернутися до предмета цього питання. Зараз ідеться не про сутність законопроекту, його статті, зміст, а про внесення проекту постанови про скасування рішення у зв'язку з порушенням норм Регламенту під час прийняття законопроекту. Треба сказати, що сьогодні, коли приймався законопроект [№ 4128-д](#), Голова Верховної Ради знову порушив Регламент Верховної Ради України, як і тоді, під час прийняття такого важливого закону, проект постанови щодо якого ми розглядаємо. Не можна ставити на голосування про прийняття законопроекту за основу та в цілому, якщо є пропозиції, зауваження народних депутатів України. Це пряма норма Регламенту.

Стосовно суті прийнятого закону. Я прошу народних депутатів України, перш ніж виступати, прочитати текст закону. Річ у тім, що праві і ті, хто за мораторій, і ті, хто за ринок землі. Якщо ви хочете вирішити це питання, хочете, щоб представники латифундистів також підняли свої руки, давайте приймемо закон, який скасує всі правочини, укладені раніше, і почнемо з чистого аркуша: повернемо первісним власникам земельні паї, їх право власності, і тоді ви будете бачити, що все буде законно і зрозуміло.

Учора, на засіданні комітету, я звернувся до автора законодавчої ініціативи і запропонував йому, що якщо для нього це таке важливе питання, а коаліція його не підтримує, то абсолютно логічно сьогодні зробити заяву про вихід із коаліції.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Ще два виступи. До слова запрошується позафракційний народний депутат Кишкар. Будь ласка.

КИШКАР П.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Дякую, пані головуюча. Дійсно, йде велика дискусія, і те, що пан Папієв наголошує, що це лише процедурне питання, думаю, що ідеологія відсутності самого мораторію далеко не формальна сторона цього питання. Понад мільйон людей – власників паїв уже померли, не маючи можливості скористатися своїм правом продати чи купити земельний пай.

На засіданні комітету я наголошував, що в Україні є поля, які, фактично, розділені на дві частини: одна частина – земля для ОСГ, роздана по 2 гектари, і може вільно купуватися і продаватися, друга – земля розпайована і не може бути предметом договору купівлі-продажу. Але найголовніше і найцинічніше те, що ринок землі насправді існує. Крапка. Лише ціна трохи неринкова, і люди, потрапивши в скрутну ситуацію, наприклад, через хворобу, змушені продавати пай – 5, 6, 7 гектарів за 500-600 доларів. Отака правда життя. І це тягнеться вже не один рік.

Тому давайте, друзі, до цього питання підходити комплексно, розглядати комплексний законопроект, який, дійсно, має напрацювати профільний комітет і внести на розгляд до залу. А ринок існує.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошується до слова народний депутат Левченко. Будь ласка.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 223, м. Київ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Свобода»). «Свобода», виборчий округ № 223, місто Київ. Знову ми обговорюємо вкрай важливе для країни питання в абсурдні строки. Не можна розглянути це питання протягом кількох хвилин. Коли ми голосували за відповідні законопроекти щодо мораторію, це мало бути

повне обговорення. Верховна Рада мала б цілий день цим займатися або цілий тиждень, як, наприклад, це робить британський парламент. Тому що це фундаментальна, одна з найважливіших проблем для країни. Як можна протягом кількох хвилин у волейбол грати: хтось говорить одну маячню, потім цю маячню неможливо спростувати?

Тому я все-таки спробую ще раз повторити основні моменти. Справді, навіть, без мораторію ринок землі сільськогосподарського призначення сам по собі не з'явився б, якби не було відповідного закону. Але я як народний депутат, вважаю, що мораторій все одно потрібен, щоб не було жодних колізій в законодавстві, тому що тут з'являється певна колізія: з одного боку, немає заборони, але, з іншого, немає механізму, як цим займатися. І, в принципі, це дозволяє особливо нашим найгуманнішим, найчеснішим судам у світі займатися ще більшим «беспределом», чим вони займаються. Тому з правової точки зору мораторій потрібен.

Але якщо говорити про суть проблеми, то я вкотре наголошую, питання тут розділяється: хтось каже, що ринок має бути пізніше, хтось каже, що ринок має бути вже зараз. Я і «Свобода» наголошуємо на тому, що ринку сільськогосподарської землі, саме купівлі-продажу, взагалі не повинно бути. Має бути ринок оренди землі сільськогосподарського призначення. Оренди! Земля сільськогосподарського призначення – це стратегічний державний ресурс, який має контролюватися всією нацією.

Хтось кричить із залу, що ринок вже є. Ні, його немає. Є незаконний квазіринок оренди, і будь-які рішення в рамках цього незаконного ринку можуть бути скасовані нормальною владою і нормальною Фемідою, переконаний, що в нас колись така буде.

Тому не можна, посилаючись на існування цього незаконного ринку, говорити, що нехай усе лишається, як є. Діюча ситуація, безперечно, є неприйнятною. Неприйнятно, що людина не може продати свій пай державі. Ми вимагаємо, щоб людина могла свій пай продати державі. Неприйнятно, що немає нормального цивілізованого ринку оренди сільськогосподарської землі, коли можна позбавляти права оренди недобросовісних орендарів, коли держава може контролювати, коли власникам паїв дають можливість, власне кажучи, позбавлятися недобросовісних орендарів. Це все неприйнятно! Але і ваші пропозиції щодо дикого ринку стратегічного державного ресурсу також є абсолютно неприйнятними.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Від Радикальної партії виступає народний депутат Галасюк. Будь ласка.

ГАЛАСЮК В.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Радикальна партія Олега Ляшка. Шановні українці! Невже ті, хто сьогодні в цій залі виступають за відміну мораторію на продаж сільськогосподарських земель, дійсно вірять, що це дозволить українцям реалізувати свої конституційні права, захистити національні інтереси, коли проти України відбувається військова агресія, в країні 2 мільйони тимчасово переміщених осіб, переселенців, які не мають грошей на найнеобхідніше, коли з країни за останні лише кілька років виїхало понад 2 мільйони українців на заробітки, щоб прогодувати свої родини, а не те, що купити землю.

Ви подивіться хоча б з економічної точки зору: за останні сім років в Україні втричі зріс експорт зернових. Втричі! Б'ємо всі світові рекорди. Нам кажуть: будете годувати весь світ. Але ви подивіться, чи стало за цей час краще жити в селі, краще жити простим людям. Краще стало жити тим, хто сьогодні сконцентрував величезні банки земельних ресурсів і вирощує на них технічні культури, перетворюючи Україну на сировинну колонію. Через зняття мораторію, через так званий вільний ринок, вони хочуть просто придбати цю землю, щоб назавжди зафіксувати свою власність і своє майно. Провідні економісти світу попереджають Україну, кажуть, що якщо продамо один раз землю, потім не зможемо купити товари, вироблені на цій землі.

Тому команда Радикальної партії виступає за розвиток фермерства, за захист права українця на землю через фіксацію в Конституції норми про те, що пріоритет має фермерське господарство, той, хто живе і обробляє цю землю (власність на землю), як це є в конституції Республіки Польща. Ми принципово виступаємо за розвиток тваринництва, за дотації на кожну корову, мінімум, 5 тисяч гривень за рахунок податку з сировинного експорту. Про це йдеться в законопроекті про аграрно-сировинний збір, який ми з Олегом Ляшком і нашою командою внесли до парламенту. Тобто брати податок з сировинних

експортерів і спрямовувати ці кошти на дотації фермерам, які тримають корів.

Крім того, ми пропонуємо прийняти законопроекти, спрямовані на поглиблену агропереробку на селі, норми яких дозволять Україні бути не експортером агросировини, а експортером харчових продуктів. Це комплексний підхід, який підвищить добробут села, розвине український агросектор.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, зараз заключний виступ від комітету, потім – репліка.

До слова запрошується заступник голови комітету Бакуменко. Будь ласка, 2 хвилини.

БАКУМЕНКО О.Б. Я хочу дати відповідь Андрію, моєму товаришу, з приводу роботи комітету, ринку землі, мораторію. Питання надсерйозне, і я почну з того, що ми три роки, скільки продовжували мораторій, писали, щоб у першому півріччі уряд України розробив і подав до парламенту проект закону про обіг земель сільськогосподарського призначення. У минулому році на базі аграрного комітету було створено потужну робочу групу, до складу якої ввійшли всі асоціації, які представляють як маленького фермера, так і великого товаровиробника, фахівці цього ринку, 20 народних депутатів – члени аграрного комітету, науковці, представники Світового банку та всіх фінансових установ, яка розробляє проект закону про обіг земель сільськогосподарського призначення, в якому буде даний фаховий аналіз щодо того, що землю можуть купити лише громадяни, які проживають на території України, мають кваліфікацію і таке інше. Ми ведемо фахову дискусію щодо ринку землі, а не політичну. Далі ми цей проект закону віддамо сільським радам, об'єднаним територіальним громадам, всім асоціаціям, щоб був зворотній зв'язок у вигляді фахової дискусії щодо ринку землі. Ринку бути! Україна не повинна

бути у складі трьох держав, які не мають ринку. Але питання в тому, який ринок? Це перше.

Друге. Система фінансування маленького фермера, середнього підприємства. Де взяти гроші, щоб купувати землю? Це також ми маємо запропонувати.

Третє. Інституційна спроможність. Хто від імені держави займатиметься цим.

Хочу сказати, ми знайдемо відповіді на ці питання. Думаю, в квітні такий проект закону на базі аграрного комітету буде вже розроблений, передамо його на рівень всіх громад, асоціацій фермерів, усіх учасників ринку для фахової дискусії. Отримаємо зворотній зв'язок і внесемо до парламенту правильний проект закону про обіг земель сільськогосподарського призначення. Від політичної дискусії перейдемо до фахової.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам. Сподіваюся, цього року ми зможемо прийняти закон і відкрити ринок землі.

Через 1 хвилину відбудеться голосування. Прошу депутатів зайти до залу і приготуватися до голосування.

А зараз я надаю слово Мушаку для репліки, якого необачно образили під час обговорення. Будь ласка.

МУШАК О.П. Я дякую пану Андрію Іванчуку за те, що він згадав про фахову дискусію. Мною разом з колегами було внесено вже два законопроекти про ринок землі у різній формі. У принципі, я виступаю за те, щоб ринок був максимально вільний, щоб могли купувати іноземці, бо це є правильно, від цього не можна втекти. Якщо ні, тоді компроміс.

Перше. Українську землю можуть купувати лише українці, фізичні та юридичні особи, які зареєстровані за українським законодавством.

Друге. Має бути мінімальна ціна, мінімум, 30 тисяч гривень. Під час відкриття ринку оціночна вартість 1 гектара української землі – 2 тисячі доларів і вище.

Третє. Має бути обмеження щодо концентрації на рівні громад, області і держави. Моя позиція – не більше 1 відсотка державної землі

сконцентровано в одних руках. Цим ми відсікаємо, у тому числі й великі агрохолдинги.

Четверте. Первинне право на викуп землі має орендар.

П'яте. Якщо ви кажете про те, де брати гроші, наприклад, на побудову флоту, розбудову армії, то в нас є 300 тисяч гектарів землі – військові полігони, які насправді обробляються. Будь ласка, можемо їх продати на відкритих аукціонах, і це 600 мільйонів доларів – та цифра, яка дозволяє побудувати високоякісний флот, наприклад, для протидії агресії на Чорному та Азовському морях. Можна по-іншому це вирішити. Було б бажання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Отже, колеги, переходимо до прийняття рішення.

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України від 20 грудня 2018 року про прийняття в першому читанні за основу та в цілому проекту Закону «Про внесення змін до розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України щодо продовження заборони відчуження сільськогосподарських земель» ([№ 9355-П](#)). Прошу голосувати. Прошу визначатися. Важливе фундаментальне питання. Голосуємо!

«За» – 81.

Рішення не прийнято.

Зал, на жаль, розділився. Проект постанови відхилений.

Колеги, на ваш розгляд пропонується проект постанови [№ 9355-П1](#).

До доповіді запрошується народний депутат України Віктор Михайлович Пинзеник. Будь ласка.

ПИНЗЕНИК В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановний Голово! Шановні колеги! Очевидно, що не тільки і не стільки регламентні процедури спонукали мене внести проект відповідної постанови. Очевидно

також, що в цьому «переповненому» залі немає шансів на позитивне голосування щодо даного проекту. Але я свідомо вніс його, щоб привернути увагу до проблеми, яка для України є каменем спотикання протягом багатьох років. Мине 20-30 років і наші діти та онуки не повірять, що їхні батьки десятки років забороняли громадянам користуватися та розпоряджатися своєю власністю (*Оплески*).

Я розумію, якби ми вели дискусію навколо того, бути чи не бути приватній власності. Але такої дискусії немає. Майже 30 років тому землю передано в приватну власність нашим громадянам. Що тепер з нею робити? Їм залишили єдине право – здатися на милість олігархам, здати землю в оренду великим та малим олігархам (*Оплески*). По суті, на сьогодні це єдиний сегмент суспільства, який зацікавлений в існуванні вічного мораторію на землю.

Скасування мораторію або надання права продажу землі – не мета продати землю, а мета дати багатоваріантність поведінки.

Перший варіант. Право продажу відкриває можливість доступу до грошей. Це те, що не дає можливості людям самим обробляти землю, тому що земля є чудовий інструмент забезпечення кредиту.

Другий варіант. Зміна умов оренди. Це коли люди мають можливість вибору.

Третій варіант. Право продажу землі вкрай важливо з точки зору залучення інвестицій у сектор, який навіть за нинішніх складних умов демонструє непогану економічну динаміку.

Я чую, що є країни, в яких немає державної власності. Я не проти цього. Але я не знаю жодної країни, в якій є приватна власність і нею заборонено розпоряджатися.

Я розумію, що голосування ні «за», ні «проти» не змінить статус-кво. Я закликаю в цьому році законодавчо врегулювати питання, які відкриють цивілізований ринок землі (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від комітету вже була доповідь. Пан Пинзеник доповів щодо двох проектів постанов. Тому відразу переходимо до виступів від фракцій.

Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Від фракції «Народний фронт» виступає Іванчук Андрій Володимирович. Будь ласка.

ІВАНЧУК А.В. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Шановна пані Олександро Кужель! Дуже вдячний членам аграрного комітету, що дослухалися до пропозицій фракції «Народний фронт» і пообіцяли напрацювати документ, який регулюватиме ринок землі.

Але наразі хочу сказати те, що не сказав у своєму попередньому виступі. Окрім того, хто може володіти, скільки землі може бути, є дуже велика проблема, з приводу якої я звертаюся до Олександра Бакуменка. В Україні на сьогодні не обробляється понад 30 відсотків родючої землі. У законопроекті, який ви напрацюєте, має бути передбачена норма щодо відповідальності власників землі. Zobov'язати їх засівати кожен клаптик українського чорнозему, адже це наш експортний потенціал, наша міцна українська валюта, наше місце на світовому глобальному ринку, наша конкурентна перевага. Ми маємо змусити обробляти українську землю, робити сівозміну.

Звертаюся до пані Олени Сотник. Ви абсолютно неправі, коли кажете, що агрохолдинги, великі агропромислові підприємства – це погано. Навпаки, лише вони слідкують за ерозією ґрунтів, за сівозміною, впроваджують найсучасніші аграрні технології, фінансують науку. Це майбутнє. Тому що таких врожаїв, як у Німеччині та Америці, в Україні на сьогодні ще не всі можуть домогтися.

Тому на сьогодні найголовніше те, щоб уся земля якісно оброблялася, давала гарний урожай і був коефіцієнт корисної дії. Прошу звернути на це увагу і зафіксувати в законопроекті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую (*Шум у залі*).

Я надам слово для репліки членам усіх фракцій.

Від «Батьківщини» виступає Іван Кириленко. Будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановні друзі! Усе-таки йому бути! Але з чогось треба починати. Дивуюся, що в залі, навіть, словом не обмовилися, що зроблені два потужних кроки, щоб розблокувати ринок землі.

Перший крок. Ми прийняли в першому читанні законопроект, яким мільйони гектарів землі передаються об'єднаним територіальним громадам. Але це перше читання. Чому загальмували друге?

Другий крок. Ми прийняли законопроект щодо розвитку сімейного фермерства, яким надається 2 гектари безоплатно плюс 5 гектарів з правом викупу протягом тривалого терміну – 10, 15, 20 років. Що заважає прийняти законопроект у другому читанні та розблокувати процес, з чогось почавши: почавши з державних земель, з того, чим ми розпоряджаємося? Тоді ми побачимо, що таке Україна, якщо ми звертаємося до досвіду Польщі. Пригадайте її перші роки незалежності. Немає нічого. Звертається керівник, якого обрали, мовляв, друзі, у мене риби немає, а є вудка. Беріть землю, вже бідними не будете. І створили 2,6 мільйона сімейних ферм, кожна розміром до 10 гектарів. Через кілька років Польща завалила продукцією всю Європу і до нас дісталася.

Скільки фермерських господарств в Україні? Раз, два та й усе, і ті ледве животіють. Що зроблять громади, отримавши кілька мільйонів гектарів землі? Інвентаризацію: хто, чим, де і куди йдуть гроші. Після інвентаризації, що? Заявка від своїх селян, від своїх громадян, які поїхали в рабство, на заробітки до Польщі займатися сільським господарством у наймі. Поверніться додому, візьміть землю і робіть те, що поляки.

Друзі, давайте з цього почнемо. Ми вже прийняли один та другий законопроекти в першому читанні. Давайте приймемо їх у другому, і дамо людям свободу вибору: чи їхати найматися до поляка, чи працювати у себе вдома, на своїй землі. Приймаємо у другому читанні, і все! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від фракції «Самопоміч» виступає Руслан Михайлович Сидорович. Будь ласка.

СИДОРОВИЧ Р.М., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»).* Фракція «Самопоміч». Насамперед хочу звернутися не до присутніх у сесійному залі народних депутатів, тому що вони й так чудово розуміють, про що йдеться, а до тих, хто дивиться чи слухає наше пленарне засідання.

Абсолютно правий був доповідач проекту постанови пан Віктор Пинзеник, коли сказав, що не має значення, як ми проголосуємо за

даний проект постанови. У пункті 15 «Перехідних положень» Земельного кодексу України зазначається, що купівля-продаж або іншим способом відчуження земельних ділянок та земельних часток (паїв), визначених підпунктами «а» та «б» цього пункту, запроваджуються за умови набрання чинності законом про обіг земель сільськогосподарського призначення, але не раніше 1 січня 2019 року.

Під час голосування за скасування законопроекту щодо продовження дії мораторію на пульті бракує єдиної кнопки – «фіолетової», тому що не принципово, як ми проголосуємо. Чи скасуємо результати голосування, чи ні, мораторій діятиме, доки не буде прийнятий закон про обіг земель. Отже, це питання першочергове.

І короткий екскурс в історію, звідки взагалі в українському правовому полі з'явилося поняття «мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення». У 1993 році, коли уряд вніс до парламенту проект першого Земельного кодексу, Комуністична партія, яка тоді мала більшість, сказала, що не буде кодексу, якщо не буде мораторію на 30 років. Покійний Плющ, який на той час був спікером, запропонував, що буде ні вашим, ні нашим – вісім років. У такий спосіб з 1993 року з перервою у півтора року ми продовжуємо комуністичний тренд мораторію на продаж землі (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від «Блоку Петра Порошенка» виступає Довбенко. Будь ласка.

ДОВБЕНКО М.В., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансової політики і банківської діяльності (одномандатний виборчий округ № 84, Івано-Франківська область, партія «Блок Петра Порошенка»).* Колеги, з дискусії зрозуміло, що ми рухаємося до того, що все-таки нам доведеться прийняти закон. У квітні це буде чи у травні... Але є дві речі, які нас штовхають до єднання.

Перше. Сьогодні всі, хто не виступав би з трибуни, кажуть про ринок: хтось – про ринок оренди, хтось – про ринок землі, а хтось – про обіг. Колеги, ми маємо зрозуміти, що ринок функціонує на основі об'єктивних економічних законів, а об'єктивний – значить незалежний від нашої волі, бажання та прагнення. Тому ні обіг, ні щось інше, а якщо ринок, то маємо враховувати цю об'єктивність.

Друге. Ринок землі чи ринок прав оренди, чи чогось. Правильно, завжди в усіх країнах є і ринок землі, і ринок прав на землю. Ми можемо говорити лише про права. Для чого ми говоримо про ринок, і для чого ринок прав? Ми маємо бачити мету – ринок прав. Тому що, якщо є право, можна отримати ресурс для обробки землі. І не має значення, чи це сім'я, чи фермерське господарство, чи інший суб'єкт.

Тому, коли будемо писати, маємо розуміти, що ринок прав на землю в майбутньому може допомогти нам підняти аграрно-промисловий комплекс, інакше – це все вигадки, які не стосуються ані ринку, ані обігу, щоб побалакати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від Радикальної партії виступає Віктор Галасюк.

ГАЛАСЮК В.В. Радикальна партія Олега Ляшка. Шановні колеги! Знаєте, дуже цікаво чути, коли родичі найбільших латифундистів, людина, яка є батьком приватизації 90-х років, розповідають, як правильно сьогодні зробити вільний обіг землі, і що це в інтересах українських селян, українського народу. Вже бачили, вже проходили, вже навчені.

Подивіться, шановні українці, ширше. У чому сьогодні полягає головна економічна проблема нашої країни? Ми затиснуті в лещата Міжнародного валютного фонду. Фактично, запроваджений режим зовнішнього управління, і влада діє під дудку Міжнародного валютного фонду. Чому так? Я вам скажу не лише як політик, як заступник Олега Ляшка з економіки, а й як економіст, тому що в Європі 68 відсотків експорту – це продукція промисловості, а в Україні 70 відсотків експорту – це необроблена сировина або сировина з абсолютно мінімальним рівнем обробки – в основному агросировина. Ось вам відповідь на питання. Європа є виробником, а Україна сьогодні має іншу «професію» – сировинний ресурсний донор сусідніх успішних країн, які розвинули свою економіку і крадуть у нас талановитих людей, переманюють їх до себе, купують за безцінь сировину, щоб розвивати свою економіку, зробити в себе готові товари і продавати їх нам у 10 разів дорожче сировини, пропонувати нам кредити за те, щоб приймалися певні рішення.

Тому позиція Радикальної партії протилежна: треба сьогодні не землю розбазарювати, говорити не про ринок, а про те, як перетворити країну з сировинного ресурсного додатку на виробника і на територію, де люди можуть жити завдяки своїй чесній праці. Народ України, а не десяток людей!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, занадто багато бажаючих виступити. Питання дуже гаряче (*Шум у залі*).

Увага! Зараз я зачитаю виключний список виступаючих, інакше не встигнемо (*Шум у залі*).

Залишається 5 хвилин до закінчення засідання.

За списком я дам по 1 хвилині Кривенку, Івченку, Сотник, Заболотному, Пинзенику. Заболотному даю можливість виступити від фракції, як просив голова фракції.

Кривенко. Будь ласка, 1 хвилина.

КРИВЕНКО В.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»).* Народний Рух України. Шановні колеги! Шановні телеглядачі! У 1991 році українці проголосували за незалежність – понад 90 відсотків, а комуніста Кравчука обрали Президентом України. Не Чорновола, який виступав за ринок землі, а комуніста Кравчука, який зберіг комуністичну більшість у Верховній Раді (колега Сидорович сказав, як вони залишили людей в земельному рабстві), почав знищувати українську армію, і якби не він, ми раніше б мали свою церкву.

Ми завжди виступали за ринок землі. Лише українець може бути власником землі. Треба обмежувати концентрацію. Народний Рух України проти комуністичних підходів, коли право власності забороняють використовувати. Завжди українець був власником землі. Прийшли комуністи і забрали це. Я не можу зрозуміти, що відбувається в головах окремих патріотів. Ніколи не було такого рабства.

Людям дозволили продавати приватизовані квартири. Уявіть, якби був мораторій на продаж квартир. Чому збирають підписи за мораторій на землю в містах, а не в селах? 5 мільйонів рабів! Що ви робите? Уже помер 1 мільйон людей, не скориставшись власністю.

Тому я вас закликаю... Оцю маніпуляцію – голосування за цей законопроект, який внесли до залу, хоча діє кодекс, і 230 народних депутатів популістично натиснули кнопки, бо почалася передвиборча кампанія. Майте совість!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово для репліки надається Олені Сотник, потім – Івченко. Будь ласка.

СОТНИК О.С. Дякую, пане головуючий. Земля – це, дійсно, велике багатство, це актив. Коли ви забороняєте людям користуватися їх власністю, їх активом, ви, фактично, робите їх нічим і ніким. А коли ви ще й вирішуєте, що люди дурні, бо вони продадуть її за безцінь, то це означає, що ви вважаєте народ України абсолютно нічим, і маєте право вирішувати за нього, що йому робити з власною землею, з власністю.

Тому, коли мені людина каже, що Сотник неправа або «Самопоміч» неправа, я пропоную людям дивитися, хто це каже, і бути критичними та розуміти, хто захищає людей, а хто захищає конкретні активи конкретних багатіїв та олігархів. Немає жодної країни, в якій 450 людей вирішують за, вибачте, 30 мільйонів інших людей, дурні вони чи ні. Земля – це право, яке треба дати людям (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До слова запрошується Вадим Івченко. Будь ласка, 1 хвилина.

ІВЧЕНКО В.Є. Шановні колеги! У 1995 році, коли Кучма підписав указ про порядок паювання земель, інших можливостей людям, які отримали ці землі, не дали. У них не з'явилися мікрокредити, лізинг обладнання, державна підтримка, щоб вони могли заробляти. Що змінилося за 27 років?

Сьогодні в нас 2019 рік, а що змінилося? У нас є лізинг? Немає. У нас є відповідне аграрне страхування? Немає. Чи надається цим людям державна підтримка? Ні. Тому люди від безвиході віддають ці землі в оренду, а хтось їх акумулює у великі масиви, хтось бігає сьогодні по залу і просить всіх проголосувати за скасування мораторію.

Я вам скажу так. Закон про обіг потрібен, але в людей є страхи, що ми тут не домовимося про правильний обіг, бо кожен прийшов сюди зі своїми планами, амбіціями чи завданнями. А тим, хто сьогодні так «яростно ратує» за відміну мораторію, я раджу поїхати у свій округ, зустрітися з людьми і сказати, що ви хочете продати землю, довести їм це, щоб вони не боялися цього. Бо, навіть, ті люди, які хочуть продати, мають страхи, бо проста людина, простий фермер не зможе купити. Тому...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я продовжую засідання до завершення розгляду цього питання. На жаль, ми не встигаємо.

Григорій Заболотний. Будь ласка, 1 хвилина.

ЗАБОЛОТНИЙ Г.М. Шановні колеги! Сьогодні можна до хрипоти в горлі сперечатися, що треба робити з українською землею. Але я хочу вам сказати, що 33 мільйони гектарів найродючішої землі у світі належить українцям. На цій землі вистачить місця і роботи всім: і одноосібникам, і сімейним фермерам, і крупним асоціаціям – різним земельним структурам. На сьогодні є єдине бажання і потреба – дати можливість тим, хто володіє цією землею, розпоряджатися нею.

Цілком підтримую і Івана Григоровича Кириленка, і Віктора Пинзеника, який сказав, що немає у світі жодної країни, яка передала б землю у власність, а потім заборонила нею користуватися. Земля – це все одно товар. Тому давайте не сперечатися. Бо, навіть, якби зараз запропонували внести єдиний законопроект від народних депутатів, його не було б, оскільки в кожній фракції є декілька бачень. Навіть, у нашому комітеті, до складу якого входить 33 депутати, є декілька груп, які по-різному дивляться на цю проблему.

Тому ми глибоко переконані, що законопроект про обіг сільськогосподарських земель має підготувати і подати міністерство через Кабінет Міністрів України як урядовий, а ми його відшліфуємо, розглянемо пропозиції, порадимося з людьми і внесемо до сесійного залу на обговорення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, увага! До мене звернулися ще два позафракційних депутати з проханням надати їм по 1 хвилині. Я продовжив час для розгляду питання. Сподіваюся, ніхто не заперечуватиме?

Будь ласка, по 1 хвилині Левченку та Розенблату (*Шум у залі*).

Колеги, вибачте, але півзалу бажає виступити (*Шум у залі*).

Добре, зараз Розенблат, а потім ще й Рудик.

РОЗЕНБЛАТ Б.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва (одноmandatний виборчий округ № 62, Житомирська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Дякую, колеги, за оцінку. Шановні колеги! Поки ми сперечаємося буде продовжений мораторій чи ні, наші громадяни виїжджають за кордон, створюючи можливості для Польщі, Угорщини, інших країн. Колись, під час громадянської війни, великий американський президент Авраам Лінкольн ініціював прийняття Гомстед-акта, відповідно до якого надавалося право кожному, хто бажає займатися землею, отримати на заході США свій кусок землі – 160 акрів (65 гектарів). Вони створили велику Америку, а ми робимо велику Польщу, Угорщину, інші країни, і робимо бідну Україну, і будемо продовжувати це робити, поки буде мораторій.

Земля належить українському народу, який має нею розпоряджатися так, як захоче, а не так, як ми диктуватимемо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Левченку. Будь ласка, 1 хвилина.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В. «Свобода», виборчий округ № 223, місто Київ. З цієї трибуни наговорено дуже багато різноманітної маячні. Хочу спробувати спростувати хоча б одну.

Розказують, що є приватна власність – земля сільськогосподарського призначення, і користування нею не можна обмежувати. Вибачте, будь ласка, а є обмеження в користуванні зброєю, яка знаходиться в приватній власності? Її можна у вільному обігу купити чи продати? А можна обмежувати купівлю чи продаж збагаченого урану, якщо він знаходиться у приватній власності? Не брешіть, будь ласка, з цієї трибуни, що не можна обмежувати обіг певної приватної власності. Це просто брехня. Усі цивілізовані країни мають певні

обмеження на певні групи товарів. Це логічно. І таке обмеження має бути якраз на сільськогосподарську землю, бо це наш стратегічний ресурс.

А тим, які кажуть про український народ, що нібито хтось комусь у парламенті щось забороняє, пропоную ре-фе-рен-дум. Ідіть на референдум, і нехай український народ скаже свою думку з цього питання, і не спекулюйте на цьому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рудик. Будь ласка.

РУДИК С.Я., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 198, Черкаська область, самовисуванець). Дякую, пане головуючий, за надання слова экс-голови Державного агентства земельних ресурсів України. Шановні колеги! 25 травня 2017 року я повторно зареєстрував проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку продажу права оренди на земельні ділянки сільськогосподарського призначення». Повторно, тому що перший законопроект, який був зареєстрований у 2015 році, без розгляду профільним комітетом зняли з розгляду.

Шановні члени профільного комітету, будь ласка, знайдіть час у своєму важкому графіку, і розгляньте, нарешті, за два роки цей законопроект. Там є відповіді на більшість питань, які цікавлять українців. Не землю продавати треба, а дати право довгострокової оренди на землю. Це жива історія, яка дає можливість принести інвестиції в бізнес і не дозволити продавати українську землю, у тому числі іноземцям. Якщо треба поставити питання, щоб вам за хоробрість додатково молоко видавали...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово для заключного виступу надається пану Пинзенику, і будемо голосувати (*Шум у залі*).

Ні, колеги, вже не буде більше виступів. Прошу заходити до залу та займати робочі місця.

Будь ласка, пане Вікторе, вам слово.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановні колеги! Можливо, у вас склалося враження, що сьогоднішні дискусія та голосування – це марна трата

часу, то я так не думаю. Мені нерідко доводиться досить різко висловлюватися про роботу нашого парламенту. Але в даному разі скажу, що ця дискусія була дуже корисною. Більше того, для мене є приємною несподіванкою, що вперше в цьому залі велася дискусія не за принципом: дурак – сам дурак, бути чи не бути. Уперше, за невеликим виключенням, порушили професійні питання, необхідні для створення цивілізованого ринку землі. І це трохи радує.

І насамкінець. Очевидно, що є багато проблем. Тому я пропоную в такому режимі провести парламентські слухання, на яких обговорити ключові проблемні питання, пов'язані з ринком землі, і після того переходити до розробки проекту закону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, я повністю згоден з паном Віктором, що наша дискусія була дуже правильною і дуже важливою для суспільства. Вважаю, маємо провести велику суспільну дискусію. Бо, на жаль, недоброчесні мільярдери, багатії забирають у селян за копійки за фіктивними документами землю, як спадщину. Їх принижують, а потім кажуть, що, не дай Боже, дадуть їм право на землю, і дуже часто це є предметом маніпуляцій. Ми маємо пояснити людям: вільні люди мають право на вільне володіння землею та на її продаж. Ми маємо провести велику роз'яснювальну роботу, щоб ті, в чийх руках є канали та гроші, не могли баламутити простих людей, щоб люди знали правду і справедливість щодо свого права, повноважень та обов'язків.

Отже, колеги, ми розуміємо, що для цього має бути певна законодавча база, тому особисто я утримаюся, поки її немає. Ми дочекаємося і приймемо її.

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту постанови № 9355-П1. Хто підтримує дану пропозицію, прошу проголосувати. Голосуємо!

«За» – 65.

Рішення не прийнято. Проект постанови відхилений (*Шум у залі*).

Так, я сказав, що утримуюся, тому що має бути законодавча база, про яку сказав голова комітету, я її чекаю.

Колеги, не розходьтеся. Ми маємо ще одну гарну новину. Пам'ятаєте ту негативну емоцію, яку в нас викликало голосування Сейму Республіки Польща за закон, в якому було визначення стосовно «українських націоналістів»? Президент Республіки Польща оскаржив це. Конституційний трибунал Республіки Польща виніс рішення щодо вилучення із закону положення стосовно «українських націоналістів». Упевнений, це великий знак солідарності та дружби між нашими народами і парламентами.

Зараз на вимогу депутатів фракції «Блок Петра Порошенка» надаю слово для виступу Миколі Княжицькому.

Колеги, давайте послухаємо і разом солідарно відзначимо цей момент.

Пане Миколо, будь ласка, 3 хвилини.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Шановні колеги! Ми з колегою Оксаною Юринець є співголовами групи з міжпарламентських зв'язків з Республікою Польща. Хочу подякувати всім членам групи, які активно працювали протягом усього часу і докладали зусиль, щоб мову ненависті та істерії, яку намагалися посіяти між українським і польським народами, нарешті було припинено. Ми вітаємо рішення Конституційного трибуналу Республіки Польща, вітаємо рішення польських політиків, які завжди підтримували добросусідські стосунки між Україною та Польщею.

Хочу наголосити, що Польща сьогодні переживає непростий час. Ми солідаризуємося з польським народом в його боротьбі проти ненависті, яку намагаються зовнішні сили поширити в польському суспільстві, що призвело до смерті мера польського міста Гданська пана Адамовича.

Що відбувається в польському суспільстві? Відбуваються надзвичайно погані речі: влада і опозиція хочуть розвивати стосунки з Україною та Європейським Союзом, але є сили, які хочуть далі радикалізувати польське суспільство, не дозволяють рухатися до цивілізованої співпраці з сусідами.

Тому, дякуємо Конституційному трибуналу Республіки Польща, польському суспільству та висловлюємо солідарність в ці непрості для польського народу часи. Ні – ненависті в суспільствах! Ні – ненависті між народами!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, століттями одна країна – Російська імперія – становила загрозу і Україні, і Польщі. Наше завдання – бути солідарними, і разом з вільним світом плече до плеча стояти проти спільного ворога. Такий крок – це зміцнення солідарності між Україною та Польщею, між українським та польським народами.

Колеги, вітаю всіх! Ми цього чекали дуже довго. Свого часу я сказав, що не поїду до Польщі, доки не буде прийнято цього рішення.

Колеги, народний депутат Кривошея наполягає, щоб я оголосив, що під час голосування за законопроект [№ 9122](#) він голосував «за», але його картка не спрацювала. Тому я про це заявив публічно.

Депутат Богомолець також просить врахувати її голос «за» в результатах голосування щодо законопроектів [№ 4128-д](#) та № 9122. Оголошую її політичну позицію.

Колеги, ми провели потужне ранкове пленарне засідання, але, на жаль, я змушений оголосити про його закриття. Чекаю всіх о 16 годині, щоб з новими силами продовжити нашу роботу. О 16 годині я запрошую всіх до залу на вечірнє пленарне засідання.

Дякую. До зустрічі.